

VENKOVSKÉ STAVBY 2015

TVÁŘ VENKOVA

VENKOVSKÉ
STAVBY 2015

I. Vesnice roku 2015

Babice	14
Bžany	16
Černotín 3. místo v soutěži Vesnice roku 2015	18
Jarošov nad Nežárkou	20
Kornatice	22
Krásná 1. místo a titul „Vesnice roku 2015“	24
Kunín	26
Martínkov	28
Mříčná	30
Rudka	32
Stračov	34
Vraný	36
Vysočina 2. místo v soutěži Vesnice roku 2015	38

II. Zlatá cihla v Programu obnovy venkova - oceněné stavby

II. I. Obnova či rekonstrukce památkově chráněných objektů a památek místního významu

Březnice, Kostel sv. Bartoloměje	42
Habrovany, Zámecký park	43
Hněvnice, Výklenková kaplička „U Klabačky“	44
Krásné Údolí, Kostel sv. Vavřince	45
Nové Sedlo, Bývalá fara	46
Třebětice, Farní kostel sv. Václava	47

II. II. Obnova či rekonstrukce staveb venkovské zástavby

Babice, Muzeum myslivosti a pytláctví	48
Drmoul, Multifunkční centrum obce	49
Hlavnice, Hasičská zbrojnice	50
Křtiny, Úřad městyse Křtiny	51
Plánice, Náves	52
Úholičky, Kulturně společenské centrum obce	53
Vlkov, Autobusová zastávka	54
Vrbice, Vodní nádrž Vetlá	55
Vysočina, Čekárna Možděnice	56

II. III. Nové venkovské stavby

Osíčko, Autobusové zastávky	57
Otice, Smuteční síň	58
Valchov, Kaple sv. Petra a Pavla	59
Vědomice, Rekreační areál U sumce	60
Všekary, Autobusová čekárna	61
Zichovec, Společenské centrum obce Zichovec	62

III. Zlatá cihla v Programu obnovy venkova - nominované stavby

Borotín, Radnice Borotín	64	Dlouhá Loučka, Kulturní dům Plinkout	81
Branice, Kaplička sv. Václava	65	Haňovice, Restaurace u Kolmanů	82
Dřešín, Budova bývalé školy	66	Rapotín, Obecní úřad	83
Chlumany	67	Chodská Lhota, Sokolovna, Bytový dům	84
Mažice, Kovárna	68	Kornatice, Kulturní dům Kornatice	85
Svatý Jan nad Malší, Komunitní centrum	69	Cítov, Kulturní dům v Cítově	86
Drásov, Mateřská škola Drásov	70	Davle, Kulturní centrum Vltavanka	87
Křtiny, Socha legionáře	71	Dobšice, Čistírna odpadních vod	88
Křtiny, Kaplička Panny Marie	72	Kácov, Budova místní sokolovny	89
Andělská Hora, Zřícenina hradu Engelsburg	73	Měšice, Bývalá stodola	90
Hroznětín, Seitnerova kaple v Bystřici	74	Vraný, Památník městyse Vraný	91
Bezděkov nad Metují, Dům seniorů	75	Lukavec, Mateřská škola Lukavec	92
Roudnice, Hasičská zbrojnice Roudnice	76	Dolní Heřmanice, Bytový dům	93
Zlatá Olešnice, Kostel sv. Kateřiny	77	Okrouhlička, Přístřešek Šejdorfský mlýn	94
Chuchelna, Sokolovna	78	Věžnice, Veřejná prostranství	95
Osečná, Kaple Božího hrobu v Kotli	79	Topolná, Topolská hospoda	96
Radimovice, Válečný hrob	80		

IV. Pozemkové úpravy

Stavby polních cest, okres Blansko	98
Polní cesta C2, okres Svitavy	98
Polní komunikace C1, C4 a C6, okres České Budějovice	99
Výstavba cest, okres Teplice	99
Polní cesta H2, okres Vsetín	100
Vodní nádrž, okres Frýdek-Místek	100
Biocentrum, okres Hodonín	101
Mokřady, okres Ústí nad Orlicí	101
Komplexní úpravy, okres Hradec Králové	102
Vodní nádrž Nad Chobotem, okres Třebíč	102

Úvodní slovo

Milý čtenáři!

Přijmi tímto další knihu, která je pokračováním stavebních počinů na našem venkově. Dokumentujeme tak další - již jednadvacátý ročník soutěže Vesnice roku v Programu obnovy venkova, ale také oceněné stavby přihlášené do soutěže Zlatá cihla a úspěšně realizované pozemkové úpravy.

Kniha není a ani nemůže být úplnou dokumentací toho, co se na našem venkově stavebně událo, chce být i tentokrát ochutnávkou toho nejlepšího, pozvánkou, ale i výzvou k diskusi. V neposlední řadě i jistou formou odrazu uplynulého roku.

Před nositeli ideje obnovy našeho venkova - tedy členy a činovníky Spolku pro obnovu venkova je právě se rozjíždějící druhé dvacetileté zápolení o tvář našich vsí a městeček velkou výzvou. Není to cesta jednoduchá. Velmi často totiž podléháme rádobě módním trendům a nectíme zkušenost předešlých generací. Když pak vidíme, že nám tvář našeho tradičního venkova protéká mezi prsty, sypeme si popel na hlavu. Bohužel již bývá pozdě. Proto zkusme zrekapitulovat, co nám uplynulé dvě dekády ukázaly a přečtěme si stále platná slova zakladatelů naší porevoluční obnovy venkova. A hodnotme.

Je to úkol velmi nesnadný a je na něm nikdy nekončící práce lidí zdola i shora. Nicméně i letošní rok ukázal, co je v těch, kteří to myslí s naším venkovem upřímně, invence a síly. S trochou nadsázky je možno říci, že pak vítězi budou především spokojení lidé, kteří o své obci rádi řeknou - ta naše obec je krásná, podobně jako jsme to slyšeli v letošní obci vítězné s poetickým názvem Krásná.

Příjemné chvíle s naší šestou Tváří venkova přeje

Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova

Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova je každoročně vyhlašována již od roku 1995. Cílem soutěže Vesnice roku je povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na význam venkova, ale také vyzdvihnout aktivity obcí, jejich představitelů a občanů, kteří se snaží nejen zvelebovat svůj domov, ale rozvíjejí i místní tradice a zapojují se do společenského života v obci. Význam soutěže podtrhuje každoroční účast téměř tří stovek obcí.

Soutěž byla poprvé vyhlášena Spolkem pro obnovu venkova ČR v roce 1995 pod názvem Soutěž o nejzdařilejší program obnovy vesnice. Od roku 1996 je jedním z vyhlašovatelů Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Svaz měst a obcí ČR. Ministerstvo zemědělství se mezi vyhlašovatele připojilo v roce 2007.

Soutěž je každoročně vyhlašována na jarním Dnu malých obcí v Praze. Obce přihlášené do soutěže jsou hodnoceny v následujících oblastech: koncepční dokumenty, společenský život, aktivity občanů, podnikání, péče o stavební fond a obraz vesnice, občanská vybavenost, inženýrské sítě a úspory energií, péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci, péče o krajinu, připravované záměry a informační technologie obce.

Organizace soutěže probíhá ve dvou kolech – krajské a celostátní. Všechny přihlášené obce jsou nejprve hodnoceny v krajském kole. Do celostátního kola pak postupuje za každý kraj vždy maximálně jedna obec, které byla udělena Zlatá stuha v krajském kole. V rámci celostátního kola jsou vyhodnocena první tři místa. Vítěz celostátního kola soutěže Vesnice roku postupuje do nadnárodní soutěže s názvem Evropská cena obnovy vesnice, kterou vyhlašuje, ve dvouletém intervalu, Evropská pracovní společnost pro rozvoj venkova a obnovu vesnice (Europäische Arbeitsgesellschaft Landentwicklung und Dorferneuerung ARGE).

V roce 2015 se do soutěže přihlásilo celkem 210 obcí ze třinácti krajů České republiky. Třináct obcí, které získaly ocenění Zlatá stuha, za vítězství v krajském kole, postoupily dále do celostátního kola, které proběhlo v prvním zářijovém týdnu.

Vítězem jedenadvacátého ročníku a nositelem titulu „Vesnice roku 2015“ se stala obec Krásná z Karlovarského kraje. Na druhém místě se umístila obec Vysočina z Pardubického kraje a třetí místo získala obec Černotín z Olomouckého kraje.

Slovo architekta

Bourat, stavět, obnovovat?

Každá vesnice si nese trochu jiný znak či „erb“, všechny jsou ale v zásadě propojeny podobnými symboly. Málokdo při příchodu do vesnice nečeká kostel, stodolu, hospodu nebo typickou místní chalupu. To vše potaženo patinou let navozující pocit stálosti a neměnnosti. Postupem času může ale okouzlení z omšelých povrchů vystřídat rozčarování z rozpadajících se stěn a otázka – co s tím?

Rekonstruovat starý objekt ve špatném technickém stavu je téměř vždy náročnější než postavit objekt nový. Rekonstrukce také málokdy umožňuje stoprocentně vyřešit všechny technické a dispoziční detaily v souladu s požadavky a představami o současném životě. Někdy dokonce ani není technicky možné původní objekt zachovat.

Při zvažování možností oprav nebo bourání staveb je na místě otázka, co přesně je onou hodnotou, kterou tyto objekty představují. Odpověď na ni nelze zobecnit, každé místo a stavba jsou charakteristické něčím trochu jiným. Bez jejího nalezení se však nelze zodpovědně rozhodnout, jak se stavbou zacházet. Má smysl zachovávat objekt stůj co stůj, nebo je lepší zanechat pouze jeho fragmenty a opravit jej soudobým způsobem? Máme objekt odstranit a postavit namísto něj jeho upravenou kopii, nebo místo po odstraněném objektu naplnit zcela novou formou?

Stavby jedinečné a nenahraditelné, kulturní památky ať už vyhlášené zákonem, nebo jen ze své podstaty, zaslouží zachránit za všech okolností. Vypovídají o naší historii a mají o ní vypovídat i nadále.

Staré stavby mají své nezaměnitelné kouzlo, které jiným způsobem nelze získat. Uchovávají původní charakter místa a ukazují svým obyvatelům i okolí, že i nedokonalost může být krásná. Stáří stavby je její specifickou hodnotou, samo o sobě však její kvalitu vytvořit nedokáže. Špatná stavba se nestane dobrou jen tím, že zestárne. Dobrá stavba souzní s okolím a urbanistickou strukturou, má správné měřítko a v neposlední řadě také estetickou kvalitu. Tyto hodnoty bychom měli vnímat a posuzovat ještě před tím, než se rozhodneme do stavby jakkoliv zasáhnout.

Kopie původních prvků nebo celé stavby – z podstaty věci zákonitě nedokonalá – zachová zdání původního stavu, ale její opravdová hodnota je často diskutabilní. Nevhodná aplikace tohoto principu dokáže spíše než hodnotu vytvořit Potěmkinovu vesnici.

Přestavby a dostavby historických staveb soudobým způsobem jsou při pochopení architektonických a urbanistických návazností jasným a upřímným „vypořádáním se s historií“. Příklady zdařilých realizací lze najít v zahraničí i u nás. Spojuje je respekt k dílu našich předků, touha a umění stavět nejlépe, jak to dnes dokážeme.

Novostavba je často tou nejjednodušší cestou. Při její výstavbě však musíme mít vždy na paměti, že do ní vpisujeme stejné hodnoty jako do staveb staletí starých – vztah k okolí, měřítko, výraz schopný absorbovat neustále se měnící představy o životním stylu a kráse. Jednou i ona bude mít patinu a bude i na konci své životnosti. Pak jen její kvalita plynoucí z našeho dnešního pochopení obecných pravidel a hodnot rozhodne o tom, jestli má být zbourána, nebo zachována.

Ing. arch. Petr Moráček

kapitola I.

VESNICE ROKU 2015

Babice

Babice se rozkládají na pravém břehu řeky Moravy v severní části Dolnomoravského úvalu, na katastru 660 ha. V západní části přechází do oblasti Chříby a na východě je ohraničena řekou Moravou. Obcí protéká Kudlovický potok, do něhož se nad obcí vlévá potok Jankovický. Na severu je to potok Halenkovský, zvaný též Vrbka nebo Trávníčkový. Obec jižní částí katastru zasahuje do chráněného území Natura 2000 a do ochranného vodního pásma Kněžpolský les.

První písemná zmínka o obci je v listině z roku 1220, kterou olomoucký biskup Robert daroval velehradskému cisterciáckému klášteru obilné a vinné desátky. K velehradskému klášteru patřila obec až do roku 1784, kdy byl klášter zrušen. Stopy osídlení však sahají až do mladší doby kamenné.

Vznik názvu obce je vykládán dvěma způsoby. Babice jsou prý pojmenovány podle bájně pohanské bohyně Baby, která zde měla svůj chrám či háj nebo také po matce rodu – báby. Pravděpodobně však byla obec pojmenována podle křestního jména Vavřín, Vava, neboť v roce 1321 je uváděna obec pod názvem Bawitz a roce 1386 Pawitz.

Mezi historickou památkou a dominantu obce patří kostel sv. Cyrila a Metoděje z roku 1898, který byl postaven na místě bývalé dřevěné zvonice. Mezi drobné sakrální památky v obci patří devět křížků, z nichž nejstarší pochází z roku 1768.

K rekreaci, koupání a rybolovu slouží především ramena na pravém břehu řeky Moravy - zejména lokalita Uhliska. V okolí obce jsou cyklostezky – blízkou chříbskou krajinou nebo při Baťově kanálu, která je součástí Moravské cyklotrasy č. 47. Přes katastr obce protéká Baťův kanál, který poskytuje možnost projížděk na lodkách. V létě 2006 byl zahájen provoz babického přístaviště. V sousedství přístaviště je Odpočívárna pro cyklisty – U Rybičky. Je zde možnost občerstvení, venkovní posezení, WC, sprchy. Zajímavostí v této lokalitě je Kudlovický potok podtékající pod Baťovým kanálem = akvadukt. Druhou atrakcí obce je

v lokalitě Uhliska plavební komora na Baťově kanále, kde místní komunikace přechází přes most, který je vlastně součástí této komory.

Obec vlastní bývalý domek převozníka, který stojí v blízkosti Moravy a zmiňované cyklostezky. Před pěti roky byl domek opraven a je pronajímán jako rekreační objekt. V loňském roce této možnosti využilo 140 rekreatů ze všech koutů naší země. Lokality Uhliska, Jezera a na druhé straně obce lokalita Žleby jsou cílem častých procházek místních i přespolních občanů.

Bžany se nachází v severozápadním podhůří Českého středohoří v okrese Teplice. Celé území se nachází na ploše 1 115 ha v průměrné nadmořské výšce 245 m. Obec vytváří správní celek s osmi částmi – Bukovice, Bžany, Hradiště, Lbín, Lhenice, Lysec, Mošnov a Pytlíkov. Bžany jsou nejstarší částí obce. Mezi zařízení občanské vybavenosti patří budova obecního úřadu s místní knihovnou, mateřská škola, kulturní dům, restaurace a obchod.

Z historického pohledu představují staré sídlo, které je poprvé připomínáno v roce 1303. V minulosti byly Bžany spjaty se zemědělstvím. Na začátku 19. století patřily do teplického fideikomisního panství, které patřilo Edmundu Mořici, knížeti Clary-Aldringenu a právě ve starých rodových knihách je možné se dočíst o pěstování velmi dobrého chmelu.

Dominantou v obci je kostel sv. Vavřince s areálem, ve kterém se nachází ohradní zeď a brána zapsané do seznamu kulturních památek. Dále se zde nachází 7 kapliček, venkovské usedlosti, obytná stavení, sýpka a stodoly v soukromém vlastnictví. Na území místní části Libín vede přes řeku Bílina silniční most, který je také řazen mezi kulturní památky.

Celé území obce je považováno za území s archeologickými nálezy. Unikátní archeologický nález byl učiněn v Lysci, kde byly nalezeny dvě bronzové nádoby (vyrobené v první polovině 1. století n. l., dovezené z Říma).

Bžany se nachází na turistické trase, která vede na nejvyšší horu Českého středohoří – Milešovku (837 m). Obcí vede také několik dobře značených cyklostezek. Na celém území obce jsou umístěny tzv. geokešky.

V místní části Hradiště se nachází kostel sv. Vavřince, který je významnou kulturní památkou. Jediný kostel na katastru obce byl postaven v gotickém stylu, ale dnešní podoba daná přestavbami v letech 1691 až 1769 je spíše barokní. V kostele se nachází tři historicky cenné náhrobky. Nejstarší pískovcový je tzv. kolovratský náhrobník, pochází z doby kolem roku 1450. Dokládá, že zde byla pocho-

vána Kateřina Kolovratská z Dubé, manželka Herborta Kostomlatského, jenž držel hrad Kostomlaty od roku 1406. Druhý náhrobek patří rovněž Kateřině, tentokrát jde o Kateřinu Kostomlatskou z Vřesovic, která zemřela v roce 1552. Třetí náhrobek patří bořislavskému faráři Andreasu Aumayerovi, který je pochován za oltářem. Zemřel v roce 1680, pravděpodobně na mor, který v té době řádil a na který zemřelo v Hradišti 36 lidí. Další zajímavostí je bývalá tvrz, která je poprvé zmiňovaná k roku 1531.

Černotín s místní částí Hluzov, leží v malebném kraji na řece Bečvě mezi Valašskem, Lašskem a Hanou v nadmořské výšce od 250 do 354 m. Název obce je podle některých zdrojů odvozen od černě oděných benediktinů, kterým dříve náležela. Obcí prochází velmi frekventovaná státní silnice 1. třídy č. I/35, silnice 3. třídy č. III/44019 a místní komunikace, je zde železniční zastávka, hromadnou přepravu osob linkovými autobusy zajišťuje ARRIVA Transport ČR a.s.

Skutečně první historicky doložený záznam o existenci Černotína pochází z roku 1406, kdy zápis ze zemských desek olomouckých hovoří o splacení věna Čenkem z Tučina jeho manželce Anně ze vsi Černotína.

Dominantou Černotína je kostel sv. Cyrila a Metoděje z roku 1883, který vznikl rozšířením kaple, vybudované v l. 1864 - 1868. Staršího založení je návesní kaple sv. Anny v Hluzově. K historickým objektům dále patří škola, založená v roce 1782, barokní kostel z roku 1836 a půlmetrový reliéf Ferdinanda V. z doby stavby severní dráhy.

Technickými památkami jsou v Černotíně tři vápenky, z nichž nejstarší pochází z období před rokem 1850. Jedná se o památkově chráněný komplex starých vápenek z poloviny 19. století. Černotínský vápenec se zde zpracovával až do roku 1976. V letech 1994 – 2001 proběhla rekonstrukce největšího objektu, který nyní slouží jako motorest Vápenka. Zajímavě se zde snoubí prostředí restaurace a hotelu s historickou technikou. V blízkosti vápenek byly v 19. století objeveny rozsáhlé jeskyně. Zprávy z tehdejší doby jsou však nejasné a proto se čeká na znovobjevení těchto jeskyní.

Mezi přírodní zajímavosti obce patří stoleté lípy u hřbitova, krasové jevy v lokalitě Propastsko, vstup do jeskynního systému Na Vápenkách a Cagašův dub. K památkám a k celé historii obce Černotín a jeho okolí patří drobné stavby, na které se ve většině případů, vzhledem k jejich účelu a praktickému využití, často zapomíná. Jsou to tři jednoobloukové kamenné mosty, nacházející se nad Hluzovským potokem.

Samotnou obcí prochází naučná technická stezka, na které můžete spatřit vyorávač brambor (lidově čert), kypriče, žentour nebo hrobkovače, obhrnovače brambor a mnohé další.

Jarošov nad Nežárkou

Jarošov nad Nežárkou se nachází v severovýchodní části Jihočeského kraje. Obec má sedm místních částí – Hostějeves, Kruplov, Lovětín, Matějovec, Nekrasín, Pejdlova Rosička a Zdešov – a jejich katastry leží na hranicích Třeboňské pánve a Českomoravské vrchoviny.

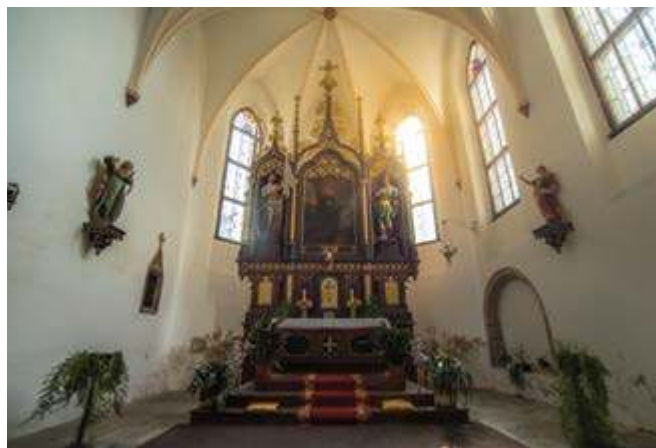
První písemná zmínka o obci Jarošov je z roku 1340. Tehdy zde proběhla vůbec první křížová výprava v Českém království proti sektě Valdenských v nedalekém Bednárci. Vzhledem ke jménu donátora v názvu obce je Jarošov řazen mezi nejstarší obce na Jindřichohradecku. Podle pověsti byl totiž jeho zakladatelem rytíř Jaroš. Název obce bývá spojován s jeho jménem, snad majitelem tvrze, která stála na místě dnešní fary. Po tragickém souboji se sousedem z Lovětína byl pochován pod kostelem. Taklik pověst. Jarošov, ve starých listinách nazývaný Jaressov, Jarisssov, německy i Jerischau, patří zcela jistě k nejstarším obcím na Jindřichohradecku a je zcela možné, že existoval již před příchodem Vítkovců kolem roku 1184.

Typickým rysem obce je podnikavost obyvatel sahající hluboko do její historie. Projevuje se v podnikání, kde ji výrazně charakterizují výrobky přesahující rámec regionu (Brunnerův sýr, Jihočeská keramika, stolní hra Jarošovská Káča a věrné podoby vyřezávaných ptáků a motýlů).

Jarošov nad Nežárkou leží na soutoku dvou říček Žirovničky a Kameničky, jejich soutokem vzniká Nežárka. Tyto vodní toky a jejich údolní nivy jsou osami správního území obce a patří také k nejvýznamnějším plochám z hlediska ochrany přírody. Dalšími enklávami „zachované přírody“ jsou různé mokřady a drobné, málo využívané rybníčky. Nejcenější části takových lokalit byly vyhlášeny jako zvláště chráněná území.

Přírodní památka Lipina leží na svahu údolní nivy Žirovničky. Předmětem ochrany je tu lesní porost s charakterem lipové doubravy s relativně přirozeným druhovým zastoupením dřevin i bylinného patra. Obě hlavní dřeviny lípa i dub se tu vyskytují v několika mohutných exemplářích, ale také se tu velmi dobře přirozeně zmlazují, což je i dobrou známkou pro další existenci tohoto chráněného území. Jsou pro něj typické některé významnější druhy rostlin, které se v nejbližším okolí poměrně zřídka

vyskytují – ptačinec velkokvětý, kokořík mnohokvětý, brslen evropský, jaterník podléška, konvalinka vonná. Luží u Lovětína – toto chráněné území bylo také zařazeno do kategorie přírodní památka. Jsou to dva rybníčky spojené mokřadem, který se rozkládá na ploše dalšího mělkého rybníčku s narušenou hrází. Břehy rybníků porůstají typickou pobřežní vegetací s řadou chráněných druhů rostlin – bazanovec kytkokvětý, zevar nejmenší, ostřice plstnatoplodá, vachta trojlistá. Rozsáhlé rákosiny umožňují hnízdění některých chráněných druhů ptáků, rozmnožují se tu některé druhy žab a drobných bezobratlých živočichů (brouci, váčky apod.)

Kornatice

Kornatice, obklopeny ze tří stran hlubokými lesy, leží na kraji rozsáhlého štáhlavského polesí. Období oblíbenosti Kornatic se táhne již od třicátých let tohoto století. Tehdy začaly vznikat chatové osady v dlouhém pásu kolem Kornatického potoka od Mešna až po jeho soutok s Úslavou. Mnohé městské rodiny také dojížděly na tzv. letní byt do rodin místních obyvatel. Kornatice samotné nenabízí žádné památné stavby kromě kapličky, jejíž stáří se dosud nepodařilo určit, avšak jednoznačně je to nejstarší stavba vesnice, která je spolu s pomníkem padlých obyvatel v první světové válce obklopena stoletými lipami. Osídlení nejbližšího okolí Kornatic lze doložit již před 7000 lety v lokalitě blízkého hradu Lopata. Středověké Kornatice leží na okraji kolonizačního území Staré Plzně, avšak počátek jejich středověké historie je odhadován až později, první písemná zmínka je z roku 1368. První listinný doklad o existenci obce je z roku 1375. Další doložené pečetěné listiny ze 14. století svědčí o převodech majetku či soudních sporech. Největší rozvoj obce byl ve 2. polovině 18. století a na začátku 19. století. Největší počet obyvatel v celé její historii byl zaznamenán v roce 1890, kdy zde žilo 330 obyvatel ve 33 chalupách.

Občané Kornatic obnovili po dlouhé odmlce řadu místních tradic i obyčejů. Od roku 2008 se znovu drží Masopust, v roce 2011 byl založen ochotnický spolek ZKORODIVadlo, který dosud nastudoval tři dramatické pohádky. Dalšími dodržovanými zvyky jsou Tři králové, velikonoční koleda a pomlázka, pálení čarodějnic a májka a posvícení včetně Pěkné hodinky. K tradicím patří také Kornatické slavnosti léta, pořádané již 30 let. K novým tradicím patří akce spojené s vánočním časem a dalšími sezonními příležitostmi – bramboryjáda, Mikuláš a mnohé další.

Sdružení pro Kornatice organizuje Masopust, bramboryjádu, cyklistické výlety nejen po okolí, ale i zájezdně na Moravu. Tradiční jsou i kuželkové souboje mezi Kornatickými a plzeňskými chataři. Turnaj Nýmandů ve stolním tenise je též hojně obsazenou akcí.

V okolí se nachází nespočetně rybníků. Největší je Korna-

tický (4,3 ha), neboli také Pilařák, zvaný podle svého účelu nad bývalou vodní pilou. Nově upravený je Veský rybník, přímo na okraji Kornatic. Naopak Březničák je evropsky významnou přírodní lokalitou pro výskyt čolka velkého. Součástí okolních lesů jsou i přírodní parky Kornatický potok (2001) a Kamínky (1979). V blízkosti se nachází přírodní památka Hádka, tzv. Dubovka s chráněnými druhy rostlin a keltskými mohylami a přírodní památka Zvoníčkovna s teplomilnými rostlinnými společenstvy.

Krásná 1. místo a titul „Vesnice roku 2015“

Krásná je nejzápadnější obcí České republiky. Nachází se v Ašském výběžku na náhorní planině ve výšce kolem 600 m. n. m. Je to obec malá počtem obyvatel, větší rozlohou a největší svým duchem. Obec má tři katastrální území, a to Krásnou, Újezd a Štítary a dvě místní části Krásná a Kamenná.

Krásná se nachází v mikroregionu Ašsko a společně s městem Aš, Hranice a obcí Podhradí tvoří Ašský výběžek. Obec Krásná intenzivně spolupracuje s německými partnery, jak na Bavorské tak na Saské straně.

První písemné zprávy o obci pocházejí z roku 1331, kdy je zmiňována mezi lény Neuburgů. Druhá zmínka zaznamenaná v chebské klášterní knize je z roku 1395. Kolem roku 1400 získali Krásnou spolu s jinými obcemi, od Neuburgů z Podhradí, Zedtwitzové, kteří se zde usadili až po prvním dělení majetku roku 1642. Vlastníci trpěli chronickým nedostatkem peněz, proto přešla část majetku Krásné do rukou věřitelů. V letech 1753 – 1754 byl majitelem Jak Karel Selb, od roku 1810 Jak Stark a od počátku 19. století Jan Šimon Ludwig. Druhou část majetku Krásné vlastnili Zedtwitzové až do roku 1945. Od roku 1960 do roku 1989 byla obec součástí města Aš a od roku 1990 je opět samostatnou obcí.

Obec neustále udržuje staré tradice a snaží se vytvářet tradice nové a dávat jim nový základ a význam. V obci je registrován Jezdecký klub Krásná, který je pořadatelem veřejných tréninků a akce Krásný Hubert. Je zde sbor dobrovolných hasičů, klub Krásňáček, družstvo volejbalistů, kuželkářů a fotbalistů, dětský klub Broučci, Krásenské buchy a Krásenské maminky. Od roku 2012 začali v obci fungovat také mladí hasiči. Nyní je jich sedmnáct. Nosným tématem je pro ně samozřejmě „hasičina“, ale jejich záběh je mnohem širší. Mladí hasiči se seznamují se všemi sporty, pro které nabízí obec podmínky (basketbal, florbal, volejbal, tenis, házená, fotbal, in-line bruslení, baseball a další), poznávají přírodu a účastní se dalších aktivit v obci.

Obec nabízí chráněná přírodní území, atraktivní tvář pří-

rody a v zimě dobré sněhové podmínky pro turisty, cykloturisty a běžkaře.

Krásnou prochází cyklistické trasy 2058 a 2059 a červeně značená turistická cesta. Z katastru Krásné se dá dostat ze dvou míst také na německé turistické stezky, a to na turistickém přechodu Krásná-Neuhausen nebo přes tzv. Most Evropy v místě bývalé obce Újezd, který směřuje v první řadě do měst Rehau, Schönwald a Selb.

Kunín

Kunín se rozkládá po obou březích řeky Jičínky, od města Nový Jičín je vzdálen 4 km. Řeka Jičínka se za obcí vlévá do řeky Odry. Obec leží v Chráněné krajinné oblasti Po-odří.

Obec, do roku 1947 pojmenovaná Kunvald, vznikla pravděpodobně koncem 13. století. První písemná zmínka pochází z roku 1382. Kunvald patřil střídavě k starojičínskému a fulneckému panství. V roce 1584 vznikl oddělením od panství fulneckého kunvaldský statek. Zcela samostatným malým panstvím se stal Kunvald v roce 1592. Patřily tehdy k němu i Butovice a Suchdol. Po válce se začala psát nová historie obce. Přistěhovalo se zde české obyvatelstvo, v roce 1947 došlo ke změně názvu z Kunvald na Kunín. Noví občané se postarali o obnovu válkou zničené obce. V roce 1975 byl Kunín sloučen s Novým Jičínem. Toto spojení však občanům nevyhovovalo a usilovali o osamostatnění obce, ke kterému došlo v roce 1991. Od 1. 1. 1991 se začaly psát novodobé dějiny obce. Odchodem německého obyvatelstva byly přetrhány vazby k místu žití. Přistěhovalí obyvatelé neměli k místu svého nového bydliště vztah. Postupně jej začali získávat, bohužel v roce 1975 se stal Kunín místní částí Nového Jičína a tím došlo k opětovnému přerušení budovaných tradic a pocitu sounáležitosti. Roku 1991 se stal Kunín samostatnou obcí, začala se psát novodobá historie a budovat novodobé tradice.

Nejvýznamnější atraktivitou obce z hlediska cestovního ruchu nadregionálního významu je zámek a zámecký park, které jsou kulturními památkami. Zámek v Kuníně patří mezi nejceněnější barokní zámky severní Moravy. Autorem barokní přestavby je významný rakouský stavitel Johann Lukas von Hildebrandt. Jeho zahradní průčelí – umělecky významné dílo naplněné elegancí a jemností – až nápadně připomíná Hildebrandtův návrh průčelí letní rezidence arcibiskupů salcburských – paláce Mirabell. V severní části zámku se nachází kostel Povýšení svatého Kříže postavený v letech 1810 – 1812.

O současnou podobu zámku a jeho okolí se zasloužila obec, které se rekonstrukcí zdevastovaného objektu podařilo vytvořit podmínky pro instalaci zámecké expozice. Zámek Kunín se v průběhu let stal dominantou Morav-

skoslezského kraje a je právem nazýván perlou moravské barokní architektury. Za cennými historickými interiéry, zajímavým výkladem průvodců a četnými kulturními akcemi, přednáškami a koncerty ročně přijíždí přes dvacet tisíc návštěvníků.

V zámeckém parku se nachází Zámecká kuželna. Je to dřevěná 45 metrů dlouhá stavba s centrálním pavilonem, kužellovou dráhou a místem pro posezení. Architektura připomínající malý zámek byla postavena v blízkosti zámeckého parteru na místě starší kuželny kolem roku 1910.

Martínkov

Martínkov, malebná, středně velká vesnice se nachází v okrese Třebíč, 9 km severozápadně od Moravských Budějovic. Obec má polohu slovanské vesnice, neboť staří Slované zakládali své vesnice tak, aby byly položeny proti východu slunce.

Martínkov má polohu slovanské vesnice, neboť staří Slované zakládali své dědiny tak, aby byly položeny proti východu slunce. První zmínka je pravděpodobně z roku 1260. Dříve se obec nazývala Červený Martínkov, snad proto, že se zde v roce 1775 odehrálo největší selské povstání sedláků proti robotě a útlaču, krvavě potlačené vojáky ze Znojma. Název obce se v historických pramenech měnil – 1368 Martinicz, 1415 Martynkov czerwena, 1720 Martinkau, 1881 Červený Martínkov a od roku 1924 Martínkov. Velmi často se vedle názvu obce objevoval přívlastek „Červený“. Zřejmě proto, že se ves rozkládá na červené jílovité půdě bohaté na oxidy železa (v 17. – 19. století byly na okraji obce železářny).

Dominantou obce je nově zrekonstruovaný kostel Navštívení Panny Marie, k jehož obnově došlo v roce 1713. Vedle kostela se nachází budova školy z roku 1877 (dnes Obecní úřad a knihovna).

Martínkov (Martinkow) je zakreslen na Fabriciově mapě Moravy z roku 1575 a Komenského mapě Moravy z roku 1627.

Obec dala v minulosti světu několik významných osobností, tou největší byl Václav Kosmák (1843 – 1898), ve své době jeden z nejčtenějších vesnických spisovatelů na Moravě, dále hudební skladatel František Bauer, textař Karel Bauer, herec Hugo Kraus nebo skladatel Otto Albert Tichý.

Byť je Martínkov obcí spíše malou, společenský život ve vsi je však poměrně bohatý. Zachovávají se dlouholeté tradice, z nově pořádaných akcí se postupně stávají tradice nové. Nejstarší je štědrovečerní průvod obcí, takzvané békání. K pravidelným akcím patří organizování Martínkovské hody, tříkrálové sbírky, sportovní, myslivecký, ha-

sičský a maškarní ples, průvod masek obcí, každoroční vítání občánků, žehnání adventního věnce nebo mikulášský večer. Od roku 1982 pořádá krojovaná mládež o srpnové pouti Martínkovské hody. Sokolové pořádají mnoho soutěžních akcí a závodů, na které přijíždějí závodníci ze všech koutů České republiky, ale i ze zahraničí. V květnu se uskutečnil 10. ročník Martínkovského duatlonu, tedy závodu, při němž se střídá běh s jízdou na kole. Od roku 2012 je v obci na počest nejvýznamnějšího atleta pořádán štafetový maraton Pocta Emilu Zátopkovi.

Mříčná

Mříčná se rozkládá v malebném podhůří Krkonoš pod vrchy Strážník, Klimentův a Kavkův, v údolí při potoce Olšina, který se klikatí celou obcí od východu na západ, aby se v Peřimově spojil s Jizerou.

První zmínky o obci pocházejí z roku 1356. Obec pravděpodobně vznikla ve 13. století na území připadajícím k panství Markvarticů, při kolonizaci pohraničních lesů. Původními majiteli byli Jan a Oldřich ze Smrzeczna. Po husitských válkách připadlo panství pánům z Valdštejna. V 17. století získal jilemnické panství J. Harant z Polžic a Bezdrůžic. Začátkem 18. století se stal majitelem rod Harrachů, který panství vlastnil až do roku 1918.

Mezi významné rodáky obce patří učitel Jan Buchar nar. 1859 propagátor turistiky a lyžařství v Krkonoších a řídící učitel Jan Buchar nar. 1895 vypravěč a spisovatel „poudaček“ v krkonošském nářečí. Známou osobností zde žijící byl i lyžař Václav Vrbata.

Mříčná je malá obec s velkým životem. Každý rok se zde uskuteční něco nového. Mezi pravidelné akce patří únorový výstup k věži Strážník, Dětský maskarní rej a bál, posezení k MDŽ, Velikonoční odpoledne, pálení čarodějnic, květnová Obecní pouť, Country odpoledne, srpnové Dřevosochání, rybolov na koupališti, Pochod po starých cestách obce, podzimní slámování a dýnování, říjnové vepřové hody a prosincové posezení s důchodci, vítání občánků, rozsvícení vánočního stromu a Štědrovečerní setkání.

Mříčná spadá pod oblast Jilemnicka a Podkrkonoší a vzhledem ke své poloze je dobrým spojením do oblasti Krkonoš nebo Českého ráje. Obcí vedou značené cyklotrasy a v zimních měsících běžecké tratě.

Ve středu obce začíná naučná stezka. V obci jde o první projekt tohoto typu. Stezka je rozdělena do čtyř okruhů – rostlinný, živočišný, naučný a vzdělávací. Na trase každého okruhu jsou umístěny vývěsní informační tabule, dětské prolézací a sportovní sestavy a na konci je posezení s ohništěm.

V obci se dochovala řada stavení s prvky klasické krkonošské lidové architektury, například dům č. p. 1. Dále zde stojí kostel sv. Kateřiny z roku 1716. Jedná se o jednolodní barokní kostel, původně filiální. V roce 1787 k němu byla přistavěna věž zdobená pilastry a římsovými hlavicemi. Zvon kostela pochází z roku 1484, dokládá to latinský nápis na zvonu „Campana fusa est do Mrizna - 1484“, a byl sem převezen ze Štěpanického hradu. Varhany, které se v kostele nachází, byly zhotoveny v roce 1827. Celkovou opravou prošli naposledy v osmdesátých letech minulého století.

Rudka

Rudka leží na úpatí Českomoravské vrchoviny mezi vesnicemi Domašov a Litostrov. Rozkládá se v průměrné nadmořské výšce 445 m n. m., v údolí po obou březích Bobravy, která pramení nedaleko obce v lese. Na jaře v roce 2002 byla obec působištěm filmařů, kteří v místní hospůdce natočili scény do filmu režiséra Juraje Herze Černí baroni.

První písemná zmínka o existenci osady, ležící asi 20 km severozápadně od Ivančic, pochází z roku 1330. Toho roku se uvádí mezi vesnicemi, které královna Eliška darovala nedávno předtím založenému ženskému cisterciáckému klášteru na Starém Brně. S ním měla pak po většinu času společné osudy až do jeho zrušení v roce 1782. Pozemkový majetek zrušeného kláštera byl dán náboženským fondem nejprve do nájmu a později prodán rytíři Františkovi Heintlovi. Posledním feudálním majitelem bývalého klášterního panství se před rokem 1840 stal kníže Eduard Schönburg-Hartenstein.

Původní název byl Rutka, německy Ruden. Název obce pochází od místního naleziště a těžby železné rudy. Železné hamry se nacházely v místech dnešní kovárny.

Na počátku 19. století měla obec pouze několik domků s doškovými střechami, z nichž sedm selských usedlostí vyhořelo pro velká sucha v roce 1850 a v roce 1852 vyhořelo na Výpustku asi 11 domů. Proto obec vybudovala v následujících letech rybník o výměře asi 58 arů.

Až na starou zvonici se v dnešní Rudce nenachází žádné významnější historické památky. Tvrz, stávající na vrchu Hrádku, zanikla nejpozději za třicetileté války a do dnešní doby se z ní zachovaly jen zbytky valů a zdí.

Spolky spolu s veřejností zajišťují kontinuitu společenského života, udržování a obnovu místních tradic, svátků a obyčejů, i vytváření nových tradic, kterých je v obci nespočet. Významnou roli hrají v obci místní ochotníci, kteří obohacují společenský život nejenom hraním převzatých divadel, ale také vlastním scénářem, vlastními písničkami i hudbou. Zúčastňují se také soukromých akcí a vždy je veselo. Místní školka se aktivně zapojuje do společenského života v obci pořádáním veřejných kulturních akcí pro rodiče a ve spolupráci s obcí i pro důchodce.

Velkým přínosem pro obec jsou místní ženy, které každý týden pravidelně navštěvují cvičení a nacvičují „Puntíkáté“ tanečky.

Obec chystá spolu se skauty naučnou stezku k prameni říčky Bobravy, který se stal hojně navštěvovaným výletním místem. Před mateřské školy bude v letošním roce vybudováno dětské hřiště v přírodním stylu s malým jezírkem a motýlí loukou.

V okolí obce jsou krásné lesy s možností houbaření a vycházek do malebné přírody. V obci je také možnost koupání a sportovního vyžití.

Stračov

Stračov leží na severozápadním okraji okresu Hradec Králové a je součástí mikroregionu Nechanicko. V současné době je v obci pošta, mateřská škola, prodejna smíšeného zboží, zdravotní středisko, 2 autoservisy, opravná elektroniky, čalounictví, truhlárna a zahradnictví.

První zmínka o Stračově pochází z roku 1358. Zeměpisná poloha a důležitá obchodní cesta předurčily v té době Stračov k povýšení na obchodní středisko krajiny. Význam Stračova značně stoupl za Vlády Vladislava Jagellonce, který vesnici roku 1495 obdařil titulem městečka a udělil mu privilegia týdenních trhů. Majitelé Stračova se v dějinách často střídali. V roce 1838 zakoupil Stračov za 135 000 zlatých majitel sadovského panství hrabě František Arnošt Harrach. V majetku rodu Harrachů zůstala potom obec až do parcelace v r. 1923.

Klenice je od roku 1964 místní částí obce Stračov, do té doby byla samostatnou obcí. Poprvé se zmínka o obci Klenice objevuje v písemných pramenech z roku 1318. Stejně jako ve Stračově i v Klenici se vystřídalo postupně několik majitelů, v roce 1829 přešla Klenice jako součást panství Sadová do majetku hraběcího rodu Harrachů. V obci Stračov je aktivních osm dobrovolných spolků. S jejich pomocí jsou v součinnosti s OÚ Stračov udržovány tradice jako dětský den, výlet důchodců, sraz kamarádů, zlatá hodinka, zpívání v kostele o vánocích a Mikuláši a mnohé další. Mezi nově pořádané akce patří silniční běžecký závod Okolo Stračova.

Hlavní dominantou obce je kostel sv. Jakuba a opravující se zámek. Okolo stávajících dominant převažuje zeleň s listnatými stromy (kaštan, lípa). Kostel sv. Jakuba byl ve spolupráci obce s církví v letech 1997-1998 opraven. Jedná se o novorománskou stavbu s jednou lodí. Jeho osvětlená věž je ve dne i v noci viditelná z dalekého okolí. Varhany, které znějí kostelem, byly zhotoveny v roce 1844. Měly 819 píšťal, tedy 500 v manuálu, 255 v pozitivu a 54 v pedálu. V roce 2013 byly restaurovány.

Vedle věže kostela, na západní straně návsi, stojí sousoší Nejsvětější Trojice. Sochu vytvořil hořický sochař František Veis na žádost manželů Koníčkových ze Stračova.

Na přelomu 18. a 19. století zahájil stavbu jednopatrového zámku Prokop Kern, bývalý pražský měšťan. Budova byla obdélníkového půdorysu se zadním traktátem, za nímž se nacházelo rozsáhlé nádvoří, které se dochovalo do dnešních dnů. K celkové přestavbě došlo po roce 1838, kdy Stračov koupil František Arnošt Harrach. Zámek přebudoval na dvoupatrové sídlo a okolo zámku vytvořil park anglického stylu. Dnes je tento zámek soukromým majetkem.

Vraný

Městys Vraný se nachází v severozápadní části Středočeského kraje. K Vranému náleží ještě obce Lukov a Horní Kamenice.

První písemná zmínka o Vraném je z roku 1228 jako majetek kláštera sv. Jiří na Pražském hradě. Na městečko povýšena 4. dubna 1513 králem Vladislavem II. Jagelonským na přímlovu Jana Zajíce III. z Hazmburku. Toto povýšení a privilegia jako výroční trhy, cech řemeslníků, vybírání cla, rozhodování, získání erbu a pečeti pomohly městečku ke slávě a majetnosti. Lány úrodné půdy, les a četné prameny podnítily dávný i současný převážně zemědělský charakter obce.

Ve Vraném je snaha o udržování místních tradic, svátků a obyčejů. Vždy v lednu, únoru a březnu se konají pravidelné plesy a také maškarní besídka místních dětí. Místní hasiči se pravidelně starají o dodržování májových tradic, TJ Sokol Vraný pořádá ve spolupráci s hasiči každoročně dětský den a přes celé léto několik vesnických večerních zábav. Místní škola pořádá ve spolupráci s rodiči a vedením obce již několik let pravidelný vodácký výlet se sjížděním Vltavy. V červnu je také stále udržovaná tradice Vranské pouti spojená s veselicí, v listopadu posvícení se zábavou. Poslední dny roku jsou ve Vraném spojeny vždy se silvestrovským veřejným bruslením a v odpoledních hodinách je organizován školou a rodiči silvestrovský výstup na nedalekou památnou horu Říp.

Při příjezdu do Vraného je vidět jako první kostel sv. Jana Křtitele. Je to barokní stavba, bohatě zdobená a patří mezi nejhezčí kostely na Slánsku. Vedle kostela je budova zámku. V roce 1943 tu byla ozdravovna hornických dětí, potom internát učňů ČKD, ředitelství Státních statků a byty pro zaměstnance. Od roku 1952 zde byl Domov důchodců a posléze Ústav sociální péče. Pokračovatelem je Domov Vraný, poskytovatel sociálních služeb, jehož posláním je zajistit důstojné a plnohodnotné prožívání života uživatelům, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu postižení nemohou zůstat v přirozených podmínkách svého domova.

V roce 1995 vykoupil Městys Vraný od soukromého ma-

jitele nevyužívaný a neudržovaný dům č. p. 25 přiléhající k historické Slánské bráně se záměrem uvést ho do náležitého stavu. Bylo rozhodnuto vytvořit v něm Památník městyse Vraný s expozicí věnovanou historii městečka. Nejprve byla roku 2004 opravena Slánská brána, postavená počátkem 16. století a později barokně upravená, která je vzácným dokladem opevnění malého venkovského městského sídla. Poté došlo v roce 2009 ke kompletní rekonstrukci a opravě sousedního domu č. p. 25 pro potřeby památníku – místního muzea, v němž jsou dnes uloženy a vystaveny exponáty, dokumentující bohatou historii Vraného a jeho okolí.

Vysočina vznikla v roce 1960 sloučením dříve samostatných obcí Rváčov, Svobodné Hamry, Dřevíkov, Možděnice a osad Svatý Mikuláš, Petrkov, Jančour a Veselý Kopec. Rozprostírá se na pomezí Železných hor a Žďárských vrchů. Obcemi prochází naučná stezka Krajem Chrudimky, turistická Kavánova cesta a několik cyklotras.

Nedaleko Rváčova, v osadě Svatý Mikuláš se nachází původně renesanční kostel sv. Mikuláše s novogotickou úpravou a vzácná sbírka litinových křížů na přilehlém hřbitově. Nalezneme zde i hrob posledního rváčovského rychtáře Františka Krejčího. Osobitost tohoto celku podtrhuje několik roubených chalup v blízkosti kostela. Největší obec Rváčov je poprvé zmiňována roku 1487, založena byla o století dříve podlažickým klášterem. Roku 1790 přešla ves pod Nasavrcké panství. V polovině 19. století tu žilo 400 obyvatel, kteří se živili zemědělstvím a zpracováním lnu.

Osada Svobodné Hamry vznikla v 15. století kolem železného hamru, kde se do konce 17. století vyrábělo železo z okolních rud. Původní název byl Hamr nad Kamenicí. Svobodné Hamry byly sídlem majitelů panství Svobodné Hamry a Dřevíkov. Ve Svobodných Hamrech žili vlastenecký architekt Jan Nevole a jeho přítel - bojovník za svobodu Slovanů a první srbský generál - František Alexandr Zach. Od roku 1877 k nim přicházel z Trhové Kamenice Karel V. Rais. Osada proslula pobytem a tvorbou malířů Františka Kavána, Gustava Macouna, Josefa Haška a národního umělce Josefa Brože. Narodil se zde Raisův přítel malíř Gustav Šulc.

Vznik osady Dřevíkov spadá pravděpodobně do 16. století. Severně od návsi stával panský dvůr s pivovárkem, chalupy poddaných obklopovaly náves, kterou procházela rušná cesta na Moravu. Nápis na chalupě č. 26 dokazuje, že v 18. století patřila sládkovi Františku Štětinovi. Ten se stal hlavní postavou prvotiny K. V. Raise „Jak hráli o králi Václavu“.

Možděnice se připomíná od patnáctého století. Bývala pod správou velkostatku Lipka, později panství Nasavrky,

jako osada drobných rolníků, lesníků a rybníčních dělníků a řemeslníků. Byla obklopena devíti rybníky, pod nimiž pracovaly dva hamry (mlýn a pila). Po roce 1970 byly prováděny záchranné práce na kovárně, do jejíž blízkosti byly přeneseny další dvě venkovské dílny. Obec má výjimečně dochovanou historickou zeleň.

Obec Vysočina je díky Souboru lidových staveb Vysočina vyhledávaným výletním cílem. Muzeum v přírodě soustřeďuje lidové stavby Českomoravského pomezí a Železných hor, přibližuje způsob života a hospodaření venkovského obyvatelstva. Od února do prosince nabízí řadu kulturních programů a národopisných akcí.

kapitola II.

ZLATÁ CIHLA V PROGRAMU OBNOVY VENKOVA - STAVBY OCENĚNÉ

kapitola II. I.

OBNOVA ČI REKONSTRUKCE
PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÝCH
OBJEKTŮ A PAMÁTEK
MÍSTNÍHO VÝZNAMU

kapitola II. II.

OBNOVA ČI REKONSTRUKCE
STAVEB VENKOVSKÉ ZÁSTAVBY

kapitola II. III.

NOVÉ VENKOVSKÉ STAVBY

Kostel sv. Bartoloměje Březnice, Zlínský kraj

Březnice se rozkládá v údolí potoka, jižně od krajského města Zlína, pod západními vrcholky Vizovické vrchoviny. Název obce je odvozen od vody protékající březovým hájem. Pod názvem Březnice protéká dalšími 6 obcemi a vlévá se do Moravy. Má čistou vodu, ve které žijí ryby, raci, ondatry. Březová ratolest je součástí znaku a praporu obce. Nejstarší dochovaná zmínka o obci se nachází v Zemských deskách práva olomouckého z roku 1397, kdy v této době ve Zlínském panství vládla větev rodu ze Šternberka.

Součástí znaku obce je březová ratolest, ale také kostel sv. Bartoloměje. Kostel, s pozdně gotickým jádrem, je dominantou obce a nachází se v jejím středu. První zmínky jsou datovány do roku 1437. Ke stejnému roku se uvádí také farní beneficium a patronátní právo. Osudy kostela byly značně proměnlivé. Roku 1570 přešel do rukou českých bratří, ale již roku 1619 byl kostelem luteránským. Později pak znovu přešel do správy katolické církve. V 19. století byl přestavěn. Obojí prošlo v současnosti rozsáhlou rekonstrukcí. U kostela stojí kamenný kříž. První kostel byl mnohem menší, než dnes. Po celou dobu, téměř 600 let, slouží svému účelu. Kostel nikdy nevyhořel, ani ho nepostihla jiná katastrofa, postupně byl modernizován a rozšiřován. Patří k nestarším kostelům na Moravě a je chráněnou kulturní památkou.

Od roku 1989 zde nebyl stálý duchovní správce. Po 19ti letech, v roce 2008, zde byl přidělen p. Mgr. Jaroslav Špargl. Ten ve spolupráci s obcí Březnice postupně kostel sv. Bartoloměje a faru rekonstruuje.

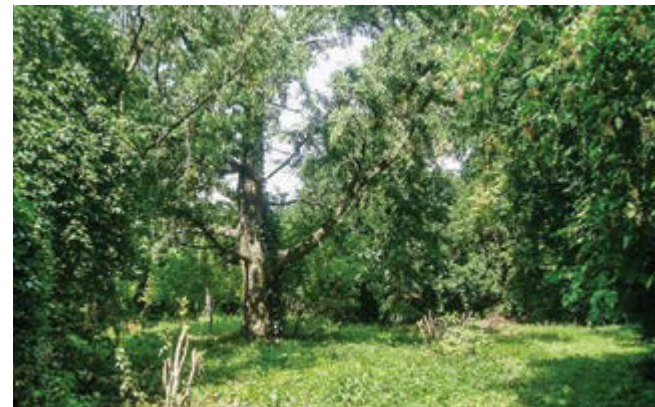

Zámecký park Habrovany, Jihomoravský kraj

Habrovany leží 12 km severozápadně od Vyškova, 24 km západně od Brna a 3 km od spádové obce Rousínov, pod lesnatými kopci Dražanské vrchoviny. Obec k dnešnímu dni má 836 obyvatel. Rozloha katastru je 550 ha.

Vznik zámeckého parku je datován roku 1825. Dendrologicky významný přírodně krajinářský park má dvě části – první bezprostředně navazující na empírový zámek nad silnicí a druhou neudržovanou větší část nacházející se pod silnicí, která připadla rozhodnutím Jihomoravského krajského úřadu v roce 2004 bezúplatným převodem obci. Obec postupně řešila spleť majetkoprávní vztahy k pozemkům a připravila dva projekty zpracované Ing. Helenou Finstrlovou zahrnující celý komplex – s podporou z Operačního programu Životní prostředí byl revitalizován zámecký rybník a Habrovanský potok, ošetřeny dřeviny, zajištěna výsadba a zatravnění a s podporou Regionálního operačního programu byly řešeny cestní síť, veřejné osvětlení a mobiliář. Celkové náklady i s dotacemi 12 913 tis. Kč.

Dříve sloužil park zámeckému panství. Zámek i park navštěvoval T. G. Masaryk, který zde s oblibou v parku pobýval a jeho místo bylo pojmenováno „Thomasplatz“. Po přestavbě je park využíván ke společenským akcím, konáním svatebních obřadů a je i hojně využíván obyvateli zámku.

Výklenková kaplička „U Klabačky“ Hněvnice, Plzeňský kraj

V padesátých letech minulého století byla v obci Hněvnice na místě zvaném „U Klabačky“ bezdůvodně lidskou rukou zbořena výklenková kaplička, která po staletí plnila svoji funkci drobné sakrální stavbičky a přinášela duchovní útěchu těžce pracujícím sedlákům a pocestným.

Pátáním členů Spolku za obnovu obce Hněvnice se podařilo zachytit svědectví pamětníka, který k její likvidaci uvedl, že určitý člověk potřeboval cihly na kozí chlívěk, což bylo důvodem kladného vyřízení žádosti o stavební materiál na tehdejší MNV, jehož politicky uvědomělý tajemník obratem zařídil demolici „nepotřebné stavby“. Z celé stavby zbylo pouze základové kamenné zdivo. Díky aktivitám členů Spolku se však podařilo získat fotografii kapličky pořízenou v roce 1935 rodákem obce žijícím v SRN panem Hermannem Haalym.

Již od samého založení občanského sdružení Spolek za obnovu obce Hněvnice se jeho zakládající členové zabývali mimo jiné i myšlenkou obnovení této zničené kapličky a postupně uzměl nápad spojit osud nalezeného kamenného artefaktu od Kostela Všech Svatých a zničené kapličky s tím, že na místě zničené stavby bude vystavěna nová zděná sakrální stavbička, která se stane úložištěm pro nalezený artefakt. Tato myšlenka „minikolumbaria“ byla podpořena i odborníky z řad odborné veřejnosti. Realizací akce tak došlo nejen k obnově zničené drobné sakrální stavby ale také zároveň k záchraně ojedinělého kulturního nálezu. V roce 2013 byl na základě dochované fotografie zadán úkol architektovi Marcelu Coufalovi, který vypracoval projektovou dokumentaci. Materiál na výstavbu – pálené cihly byly darovány Městem Stříbrem, kde právě probíhala demolice objektů starých kasáren. Členy Spolku byl tento materiál v počtu 1 200 kusů cihel vlastnoručně očištěn a transportován na místo stavby. Samotná výstavba pak proběhla v letních měsících roku 2013 a dokončena byla v roce 2014, kdy byly osazeny vchodové dveře a dokončeny terénní úpravy.

Náklady na stavbu činily 112 tis. Kč a byly zcela hrazeny Spolkem za obnovu obce Hněvnice. Majetkově byla stavba převedena na Obec Hněvnice.

Kostel sv. Vavřince Krásné Údolí, Karlovarský kraj

Kostel svatého Vavřince je nejstarší stavbou ve městě. Rozkládá se na terasovitém pahorku uprostřed staršího vesnického sídla, které předcházelo založení města. První stavební zpráva sahá až do roku 1464. Někdy v té době vznikl přestavbou staré kaple, patrně zasvěcené svaté Barboře, první kostel. Roku 1532 byl rekonstruován a obsazen evangelickým farářem. Exteriér kostela je charakterizován klenutými gotickými podpěrnými pilíři na stěnách presbytáře a úzkými, vysokými okny ukončenými okrouhlými oblouky. Členěná a výrazná římsa, která odděluje strmě se zdvihající rovinu střechy od okapu, vychází z tradičního venkovského barokního stylu tesářského řemesla. Věž zvonice ukončená cibulovou bání je posazena na šindelem pokryté střeše. Interiér farního kostela sahá až k nedokončené gotické budově z roku 1464, která získala své zařízení zvláště díky renovacím kolem roku 1532 a kolem roku 1774. Prostorové uspořádání vnitřku stavby utvářejí jednoduchý presbytář a polygonální apsida. Pilíře na vnějších rozích apsidy nasvědčují na kdysi zamýšlené zaklenutí prostoru kněžiště. To nebylo nikdy provedeno, takže dnes jsou obě části prostoru kostela vybaveny pouze jedním dřevěným kazetovým stropem, který byl kolem poloviny 19. století nově vestavěn jako náhrada za podobný, zchátralý strop.

Varhany dodal v roce 1677 Johann Kaspar Wedl z Ostrova za 24 zlatých. Tento nástroj měl pak být roku 1855 nahrazen novým zařízením od varhanáře Ferdinanda Gutha z Čisté u Rakovníka.

Nové století přineslo kostelu dosud nebývale rozsáhlou rekonstrukci. Zasloužily se o to prostředky Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) v rámci Programu rozvoje venkova pro akci „Oprava střechy kostela sv. Vavřince v Krásném Údolí“ v částce 2 209 979 Kč. Dále byla 21. srpna 2012 schválena žádost Římskokatolické farnosti Toužim pro akci „Krásné Údolí, kostel sv. Vavřince - oprava fasády kostela“ v částce 2 264 792 Kč.

V roce 2014 byly na základě vlastní dobrovolné sbírky občanů Krásného Údolí vyměněny dveře vstupní síně kostela. Letos bylo provedeno doplnění okapových svodů na chybějících částí kostela a to na náklady města.

Bývalá fara Nové Sedlo, Ústecký kraj

Bývala fara postavila roku 1736 paní Marii Klárou von Pottpusch pro svého syna. V roce 1926 údajně částečně vyhořela, opravit ji nechal patron Jan Kolář. Do roku 1992 zde bydlel pan farář, po jeho úmrtí začal objekt chátrat a v roce 2005, kdy se nastěhovali tři rodiny nepříznivých občanů, se situace výrazně zhoršovala.

V roce 2011 zastupitelé rozhodli o koupi této historické budovy od církve s tím, že se pokusí o záchranu této stavby v centru obce. Po vypracování projektové dokumentace a vydání dílčího stavebního povolení byla v roce 2012 provedena rekonstrukce střechy, kdy došlo k částečné výměně kroku a položení nové střešní krytiny včetně obnovy komínových těles. Na rekonstrukci střechy byla poskytnuta finanční dotace z Havarijního fondu Ministerstva kultury ČR v roce 2012 ve výši 200 tis. Kč. Celý objekt nejdříve bylo nutno vyklidit a poté se teprve mohlo začít, po vydání stavebního povolení, s celkovou rekonstrukcí objektu.

Byla provedena celková výměna elektroinstalace, rozvodů kanalizace a vody, nové topení, 85% nových omítek, nové podlahy, renovace všech dřevěných oken, pro odvedení vlhkosti byl v podlahách v přízemí použit systém „iglů“, včetně podlahového topení. Rekonstrukce byla ukončena na jaře roku 2015. Veškeré práce probíhaly pod kontrolou Krajské památkové péče, kdy byla snaha zachovat původní ráz objektu, včetně fasády, na kterou nám byla poskytnuta dotace z Krajského úřadu z programu na záchranu a obnovu kulturních památek Ústeckého kraje pro rok 2014 ve výši 250 tis. Kč.

V rámci rekonstrukce bývalé fary byla rovněž opravena stodola a ze zpustlé zahrady byl vytvořen parčík. V dubnu letošního roku byl objekt zkolaudován a do zrekonstruované bývalé fary přestěhován obecní úřad. Celkové náklady na rekonstrukci činí cca 3,6 mil. Kč. Obci se touto akcí podařilo zachránit chátrající kulturní památku a vytvořit nejen kulturní prostředí pro obecní úřad a tím i příjemné prostředí pro všechny občany, kteří navštíví OÚ, ale i úpravou okolí došlo ke zviditelnění této dominantní stavby. Bývalý objekt obecního úřadu bude ještě v letošním roce zrekonstruován na dvě bytové jednotky.

Farní kostel sv. Václava Třebětice, Jihočeský kraj

Uprostřed návsi v Třebeticích stávala od roku 1768 kaple sv. Václava. Roku 1854 byl postaven na jejím místě novogotický kostel rovněž zasvěcen sv. Václavu. V roce 1969 byly postupně v kostele provedeny úpravy, nařízené 2. vatikánským koncilem. Týkaly se odstranění dvou bočních oltářů – Lurdský oltář a oltář se sochou Panny Marie, kazatelny, přemístění zpovědnice pod kůr a posunutí lavic dopředu. Také byl pořízen nový oltář – obětní stůl, u něhož kněz sloužil mši svatou čelem k lidem.

V roce 1972 byly v kostele provedeny některé stavební úpravy – přestavěna předsíň sakristie na sakristii a původní sakristie přeměněna na Mariánskou kapli. Roku 1974 byl v předsíni u kostela zazděn postranní vchod (ze strany k hlavní silnici) a k hlavnímu vchodu (od školy) pořízeny nové dveře. Roku 1985 byl pořízen nový umělecký kříž od mistra Stádníka z Prahy a umístěn v čele presbytáře jako hlavní oltářní kříž. Rovněž byl pořízen nový svatostánek. V září se z věže sňal kříž a plechová makovice, v níž byl upevněn. Během zimy byla z měděného plechu zhotovena nová báň a pozlacen kříž. V roce 1987 byla zbořena zchátralá předsíň kostela a nahrazena novou v původní podobě. V roce 1995 byla na kostele provedena generální oprava a rekonstrukce. Vyměnila se střešní krytina a zhotovila nová fasáda žluté barvy. Uvnitř kostela byl odstraněn starý kůr s podpůrnými sloupy a vybudován nový ve tvaru půlkruhovitěho výběžku směrem k oltáři a pořízeno nové točité schodiště. Dalším krokem generální opravy bylo pořízení nových varhan. Dále bylo pořízeno plynové topení v sakristii a v lavicích kostela. Kolem kostela jsou vysoké lipové stromy, jež v létě obklopují kostel svou zelení.

Třebětický kostel sv. Václava je díky péči a obětavosti občanů Třebetic a nedalekých Manešovic krásnou dominantou celé obce. Svou architektonickou formou náleží kostel mezi nejhezčí stavby v prostředí vesnice. V roce 1993 byla opravena střecha, 2013 fasáda s nátěrem, 2014 výmalba interiéru.

Muzeum myslivců a pytláků v Chříbech Babice, Zlínský kraj

Dům č. p. 121 byl postaven asi kolem roku 1840 rodinou Formánkovou jako zemědělská usedlost. Jeden z jeho prvních majitelů – Ignát, byl lidovým řezbářem a pro svůj dům vyrobil krásné vchodové dveře, jejichž originál je v depozitu Slováckého muzea. Návštěvníci babického muzea dnes mohou obdivovat jejich zdařilou repliku. Poslední vlastník – Miloslav Horák, zemřel bez potomků a jeho majetek propadl státu. Budovu získala obec a posléze odkoupila také přilehlou zahradu, kde vysázela sad starých ovocných odrůd. Roky objekt sloužil jako technické zázemí pro obecní mechanizaci a několik posledních let také jako klubovna mysliveckého sdružení.

Objekt v posledních letech potřeboval nutné opravy. A tak byla v roce 2011 opravena střecha, o rok později byla vyměněna okna a dveře a byla zhotovena nová fasáda – vše za pomoci dotace Zlínského kraje. V roce 2013, již s myšlenkou na vybudování muzea, byla zbouraná a v původním duchu znovu vystavěná dvorová část objektu a to za pomoci finančních prostředků z ROP. V loňském roce zde bylo otevřeno muzeum Myslivců a pytláků v Chříbech.

Dnes tedy objekt slouží jako muzeum s expozicí Myslivců a pytláků, pernaté zvěře, hospodářských strojů a vesnického muzea. Současně slouží také jako klubovna mysliveckého sdružení a místo pro pořádání obecních kulturních akcí.

Multifunkční centrum obce Drmoul, Karlovarský kraj

Obec Drmoul leží v nadmořské výšce 650 m na Plánské plošině při okraji Českého lesa, asi 2 km od Mariánských Lázní, na hlavním silničním tahu Plzeň – Cheb. Rozloha katastrálního území obce je 638 ha, z toho asi 180 ha lesů. V současné době má obec 883, obyvatel a jejich počet neustále roste v důsledku výstavby nových rodinných domů.

Kulturní dům byl postaven v roce 1975 v akci „Z“, provoz tehdy zabezpečovalo družstvo JEDNOTA (obchod, restaurace, sál). V roce 1999 jej odkoupila Obec Drmoul za 2 204 tis. Kč s výhledem na přestavbu budovy jako multifunkční centrum obce – všechny služby pro občany pod jednou střechou.

V roce 2003 byla zahájena rekonstrukce stavbou nové sedlové střechy tak, aby dům splynul s původní zástavbou – náklad 2 366 tis. Kč s dotací 250 tis. Kč.

V roce 2006 byly zrekonstruovány prostory pro umístění mateřské školy s jednou třídou a školní kuchyně s jídelnou pro žáky ZŠ – náklad 4 521 tis. Kč. V tomto roce získala obec Čestné uznání za citlivou přestavbu kulturního domu v Drmoulu.

Od roku 2008 do roku 2015 postupně probíhaly rekonstrukce sociálního zařízení, rozšíření MŠ o jednu třídu, rekonstrukce obecního úřadu a pošty, druhého nadzemního podlaží, kde je umístěna knihovna a zasedací místnost, zateplení a vybudování zázemí pro občanskou vybavenost.

Hasičská zbrojnice Hlavnice, Moravskoslezský kraj

Hasičská zbrojnice v Hlavnici se nachází v samotném středu obce a byla původně postavena či využívána jako skladiště obilí neboli sýpka. Podle historických dokladů byla postavena v roce 1776.

Později od roku 1913 je tato historická budova rozdělena na dvě části. A to na hasičskou zbrojnici, která slouží takto místnímu sboru dobrovolných hasičů dodnes a na druhou část, kde je technická místnost a obecní sklad. Od roku 1913 se také používá pro celou budovu název hasičská zbrojnice.

Celá budova je ve vlastnictví obce Hlavnice, která se pečlivě stará spolu s hasiči o opravy, údržbu a zlepšování technického stavu této významné stavby. Hasičská zbrojnice v Hlavnici patří mezi dominanty obce a svým zajímavým stavebním řešením a vzhledem je často předmětem zájmu různých fotografů, malířů a také historiků.

V roce 2013 byla u příležitosti výročí sto let od užívání jako Hasičské zbrojnice vydána obcí Hlavnice barevná publikace o historii této vzácné budovy a v útrobách zbrojnice byla instalována přechodně výstava s hasičskou tematikou.

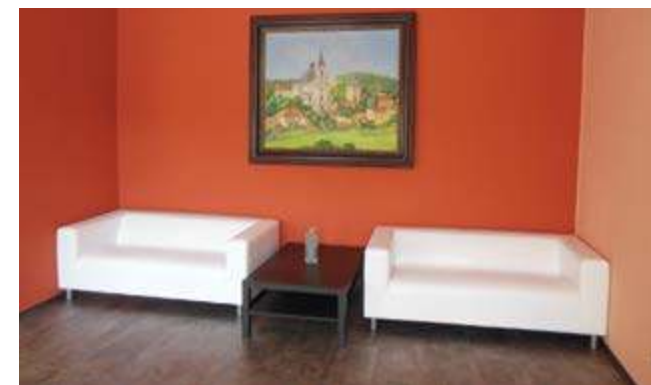

Úřad městyse Křtiny Křtiny, Jihomoravský kraj

Budova v centru má svoji historii, na konci devatenáctého století ji koupila rodina Uhrova a přebudovala je na hotel Uher. Pod jejich správou fungoval hotel až do roku 1937, kdy ji nový majitel přejmenoval na Hotel Moravský Kras. Po válce byl zrušen a sláva hotelu skončila. V zestátňené době byl Okresní domov dětí v letech 1953 – 1962, poté se v ní usadil Místní národní výbor. Oprýskaná budova získala nový brizolitový vzhled bez ozdob, který odpovídal tehdejšímu estetickým pravidlům.

V roce 2014 po úspěšné žádosti a obdržení dotace ze SFŽP na zateplení a výměnu oken, jsme se rozhodli, že když už budeme dělat novou fasádu, vrátíme ji její původní vzhled. Dle staré fotografie se nám to podařilo a nové zdobné prvky nad rámec dotace, jsme uhradili z našeho rozpočtu. Náklady byly celkově 2,75 mil. Kč, z toho 2,2 mil. Kč dotace. V letošním roce jsme nahradili také střešní krytinu, kdy nevzhledné hliníkové šablony nahradila pálená taška. Současně s tím proběhla rekonstrukce obřadní síně. Na tyto opravy jsme použili dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj ČR, kterou jsme dostali za Bílou stuhu v soutěži Vesnice roku. Celkové náklady na výměnu střechy a obřadní síň dosáhly 950 tis. Kč, z toho dotace 600 tis. Kč

V současnosti je v budově Úřadu městyse kromě kanceláří také matrika, knihovna, zasedací místnost, obřadní místnost, pobočka Moravské zemské knihovny a v přízemí je v pronájmu Česká pošta.

Prostor náměstí Fr. Křižíka rozděluje radnice na dvě části – západní, která má charakter tržního náměstí i se shromažďovací funkcí a východní, která byla již historicky parkově upravena. Původní úprava náměstí pochází z let 1898 a jsou indicie, že inspirací byla návštěva delegace plánických občanů na světové výstavě v Paříži, kde prof. Fr. Křižík vystavoval svoji obloukovou lampu. Přísná kompozice zeleně – stromořadí lip a kaštanů a povrch vydlážděný „kočičími hlavami“ totiž silně připomíná náměstí menších francouzských měst. Bohužel při dendrologickém posouzení stavu již stoletých stromů bylo zjištěno, že jejich zdravotní stav nedává předpoklad dlouhodobější existence a část je ve stavu již život a zdraví ohrožující. Tento havarijní stav byl řešen plošným vykácením.

Pro realizaci bylo vybráno architektonické řešení Ing. arch. Karla Svobody, který prováděl i autorský dozor. Architektonický návrh respektuje původní koncepci, ale je nucen reagovat na změněnou situaci po zbourání cenné barokní lékárny a výstavbě objemově přebujelého nákupního centra. Frekventovaný příjezd k tomuto zařízení proto návrh odděluje od parku živým plotem ze střížených tisů za kamennou palisádou.

Vlastní prostor parku pak rozděluje opěrná kamenná zeď na dvě části – horní společenskou, určenou pro kulturní akce a též hry dětí i dospělých (petangue) a spodní, která má klidný charakter stinného posezení u sochy Fr. Křižíka. Tomu i odpovídá řešení povrchů – horní je kombinace kamenné dlažby 10/10 s mlatovým povrchem a ve spodní je zachována původní historická dlažba „kočičími hlavami“. Horní terasa je řešena symetricky osově s dominantou zrekonstruované plastiky Nejsvětější trojice. Spodní pak je přetata příčnou osou s umístěnou bustou prof. Fr. Křižíka s průhledem loubím a je zakončena litinovým pítkem.

Součástí obnovy parku je také instalace busty prof. Fr. Křižíka, parkového osvětlení a drobných uměleckořemeslných prvků (kované loubí, zábradlí, litinové pítko a parkové lavice).

Statek pochází z 18. století, patřil rodině Ženíšků, následně provdané dceři – tedy Junkovům. Ti zde hospodařili do roku 1950, kdy majetek převzalo JZD. Po revoluci byl statek vrácen Junkovým, byla zde provozována stavebnin a výroba zámkové dlažby. V hlavní budově bylo několik nájemních bytů. V roce 2010 koupila obec od soukromého vlastníka – restituenta statek č. p. 10 na návsi v Úholičkách, nechala zpracovat zaměření a stavební průzkumy a zahájila projekční činnost. První fází bylo zpracování architektonické studie (Ing. arch. Vaněk – místní občan).

V únoru 2013 byly zahájeny stavební práce. Bohužel stavební firma, která výběrové řízení vyhrála, se dostala v dubnu 2013 do insolvence a obec byla nucena vypovědět smlouvu o dílo, aby mohla stavbu dokončit. Stavba zůstala dlouhých šest měsíců v tom nejhorším možném stavu – se sundanými střechami, probouranými stropy a odkopanými základy s nedokončeným odvodněním a podbetonováním základů. Obec uspořádala obratem druhé výběrové řízení na zhotovitele, to ale kvůli námitkám dvou firem skončilo u Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. Proto bylo v rámci zabránění dalšího chátrání objektu vypsáno jednacím řízením bez uveřejnění na „zajišťovací práce“. Ty skončily na jaře roku 2014, kdy bylo vypsáno na dokončení rekonstrukce třetí výběrové řízení. Rekonstrukce byla začátkem roku 2015 dokončena.

Na stavbě byly použity kvalitní materiály tak, aby stavba co nejvěrněji kopírovala svoji původní podobu. Současně musí ale objekt splňovat všechny požadavky na veřejnou budovu 21. století. Vyšší patra jsou kromě schodišť dosažitelná výtahem a rampami, objekt je klimatizován, zateplen, aby byl energeticky nenáročný. Střecha stodoły je opatřena fotovoltaičkou elektrárnou, která částečně kryje spotřebu areálu.

Areál obsahuje úřadovnu obce, obecní knihovnu, zasedací místnost, výstavní prostory, klubovnu pro kroužky, obecní hospodu, sál pro sport i kulturu včetně zázemí se šatnami. Nádvoří je celý den přístupné a rozšířily se tak plochy veřejného prostranství v centru obce.

Autobusová zastávka Vlkov, Královéhradecký kraj

Stávající čekárna je v nevyhovujícím stavu. Proto se obec Vlkov rozhodla situaci řešit modernizací, která se nezabývá jen samostatnou čekárnou, ale také úpravami jejího bezprostředního okolí. Návrh svým charakterem odpovídá okolní zástavbě a svým měřítkem a prostorovým uspořádáním respektuje rozměry stávající čekárny. Stavba zastávky tak dotváří komunikační uzel obce a souznívá s novou okolní výstavbou.

Celková hmota čekárny je velmi jednoduchá, užívá čistých a rovných linií. Návrh stěn ze skládaného suchého kamenného zdiva se inspiroje okolními stodolami a také konstrukcí plotů, na jejichž stavbu byl tento materiál používán. Stěna z vodorovných dřevěných prken vytváří pouze částečné oddělení zastávky od okolí. Nevzniká tak tmavý a úzký uzavřený prostor mezi zastávkou a sousedním domem. Odlehčujícím a kontrastním prvkem je skleněná konstrukce zastřešení, nesená subtilními ocelovými profily. Poštovní schránka je zapuštěna do boční kamenné stěny čekárny. Jízdní řád je součástí kovového sloupku zastávky s označníkem.

Nosná konstrukce čekárny je navržena z ocelových pozinkovaných profilů. Střeška je skleněná pultová s mírným sklonem směrem od silnice. Zdivo je navrženo kamenné skládané do gabionových klecí. Jihozápadní stěna je navržena z dřevěných lepených prken, která jsou kladena nad sebe. Mezera mezi prkny je dána dřevěnými špalíky. Podlaha čekárny je navržena kamenná, kladená do štěrkopískového lože. Základové konstrukce jsou navrženy z prostého betonu. Součástí čekárny je poštovní schránka, ocelová konstrukce s označníkem, jízdním řádem a integrovaným osvětlením, odpadkový koš, plakátovací plocha velikosti kotvená do kamenného zdiva a dřevěná lavice, kterou vynášejí ocelové pozinkované konzoly kotvené v kamenném zdivu a kotvené do ocelových sloupků.

Nosná konstrukce kamenného sloupu je navržena z ocelových pozinkovaných profilů. Celý sloup je osvětlen a opatřen nápisem Vlkov. Zdivo je navrženo rovněž kamenné skládané do gabionových klecí.

Vodní nádrž Vetlá Vrbice, Ústecký kraj

Rybník, jako původní významný krajinotvorný prvek je prvně zaznamenán v kronice obce Vetlá v roce 1890. V roce 2012 Obec Vrbice započala s přípravnými pracemi – projektovou dokumentací na kompletní rekonstrukci rybníku ve Vetlé. Důvodem byl neutěšený stav opěrných zdí břehu, který byl podmáčen spodní vodou a havarijní stav západní hráze, která tvoří oporu komunikace III. třídy v majetku Ústeckého kraje, kde hrozilo zborcení vozovky do rybníka. Projektovou dokumentaci vyhotovila firma Provod Ústí n. L. Obec musela zajistit rozbor bláta a požádala o územní rozhodnutí a následně vodoprávní stavební povolení. Hned začátek stavby se neobešel bez potíží, neboť odhad bláta byl malý a oproti projektu byl o 100 m³ větší. Navíc je zde vysoký stav spodní vody a docházelo k borcení břehů rybníka. Po dohodě s projektantem bylo přistoupeno k vyhloubení hlubších základů a následného zabetonování s kovovou výztuží, aby stavba byla monolitní a pevná. V průběhu stavby bylo rozhodnuto o vybudování chodníku na hrázi rybníka a to z důvodu bezpečnosti všech účastníků silničního provozu v bezprostřední blízkosti rybníka. Chodník směrem k vodní ploše byl osazen zábradlím. Po vybudování nového požeráku – výpustního zařízení, byly započaty kamenické práce. Dno dle požadavku životního prostředí zůstalo přírodní. Dle projektu byly vysázeny vodní rostliny, což bylo konzultováno se životním prostředím Ústeckého kraje.

Stavba byla zahájena v březnu 2014 a byla dokončena v květnu 2014. Dotace Ústeckého kraje činila 2 070 704 Kč a celkové náklady byly ve výši 3 595 466 Kč.

Obec k rybníku nainstalovala třístranné hodiny s měřičem teploty. Protože se jedná o přírodní náves, kam rekonstruovaný rybník pěkně zapadá, zvolena zelená barva hodin včetně sloupu.

Čekárna Možděnice Vysočina

Požadavek celkové opravy čekárny v obci Vysočina, místní části Možděnice, vycházel z „Projektové studie veřejných přírodních ploch Vysočina“. Autorka tuto stavbu ze 70. let nazývá „podivnou budkou“. Zároveň byl předložen návrh požadované změny s odůvodněním. Autorka vychází z motivu staré kovárny (v Možděnici se nachází původní kovárna z 18. století).

Na základě tohoto návrhu byla vypracována studie od odborného projektanta. Projektant spolupracoval s autorkou návrhu a vypracoval projekt stavby.

Opravená čekárna plně odpovídá původnímu návrhu. Přední, zděná, část je krytá část pro cestující. Je zde umístěno svítidlo, které spíná společně s veřejným osvětlením. V zadní, dřevěné, části vznikl sklad dřeva pro místní spolek Sboru dobrovolných hasičů.

Střecha je bez přesahu a jako střešní krytina je použita taška „bobrobka“. Důležité bylo i sjednocení výšky podlahy v čekárně a v prostoru před čekárnou. Toto umožňuje bezbariérový přístup.

V příštích letech se bude pokračovat s úpravou prostranství před čekárnou. Zde je obec limitována plánovanou rekonstrukcí vedení el. energie v celé obci.

Oprava byla částečně financována z projektu „Oprava občanské vybavenosti v obci Vysočina“. Tento projekt byl realizován z finanční dotace za získání Oranžové stuhy v soutěži Vesnice roku 2013.

Autobusové zastávky Osíčko, Zlínský kraj

Rekonstrukci autobusových zastávek začala obec připravovat již v letech 2011 – 2012, Ředitelství silnic chystalo komplexní rekonstrukci silnice přes obec – průtah obcí. V rámci této akce se budovaly nové autobusové zálivky. Obec se zavázala vybudovat navazující nástupiště, chodníky a přístřešky. První přístřešek byl součástí akce „Rekonstrukce autobusové točny a zastávky“, která byla realizována v roce 2014. Na tuto stavbu obdrželi dotaci ze SZIF prostřednictvím MAS. Projekt na stavbu přístřešků pro cestující vzešel z ideového návrhu zahradní architektky Ing. Jarmily Mikulíkové z nedalekých Libosvár, se kterou obec spolupracuje téměř 10 let.

V letech 2012 a 2013 obec postavila opěrné zídky u chodníků vedle silnice. Tuto akci museli provést v předstihu rekonstrukce silnice. Původní zídky byly betonové. Beton se již rozpadal. Zastupitelstvo tehdy rozhodlo zídky neopravovat, ale odstranit a postavit zídky nové z lomového kamene. Zídky stavěli svépomocí společně s kameníky z okolí. Výsledek byl velmi pozitivní, proto Ing. Mikulíková navrhla použití kamene, který logicky doplnila dřevem, i u přístřešků pro cestující. Vznikl tím jistý společný architektonický prvek. Druhý přístřešek, na autobusové zastávce vedle hasičské zbrojnice, postavila obec svépomocí ve stejném duchu jen s mírně pozměněnou střechou letos v jarních měsících. Nové přístřešky nahradily dožilé a nevkusné plechové čekárny ze 70. let.

Do roku 1893 sahala potřeba a touha občanů obce Otice mít v obci kostel a hřbitov. U zrodu občanské aktivity stála Terezie Fuchšiková, která zorganizovala sbírku, kterou významně podpořila. Hřbitov byl postaven a zprovozněn v roce 1914. V roce 1916 byla připravena výstavba kostela. Když byl o tomto úmyslu vyrozuměn probošt Klein, sdělil představitelům jednoty, že tak nelze učinit vzhledem k tomu, že upsal obnos 34 000 Kč, ze sbírky občanů, na válečné půjčky. Učinil tak bez vědomí kostelní jednoty. Otičtí se nevzdali a opět šetřili na nový kostel. Přišla však druhá světová válka a výstavba realizována nebyla.

Od roku 2012 se rada obce začala vážně zabývat myšlenkou realizovat občanům stoletou potřebu mít k dispozici místo pro důstojné rozloučení se svými zemřelými. Nechala zhotovit studii proveditelnosti, abychom získali představu, kolik místa pro budovu máme bez nutnosti dělat přeložky sítí za milión korun. První zásadní krok byl učiněn 25. března 2013, kdy rada schválila zadání Vyzvané architektonické soutěže. Vítězem soutěže se stal návrh Ing. arch. Lubomíra Dehnera ze Studia D Opava. Stavební povolení obec získala 3. září 2014 a okamžitě zahájila výstavbu s tím, že dílo za bezmála 6 miliónů Kč bude předáno za 70 dnů.

Práce se hned po měsíci dostaly do skluzu a trvaly 203 dnů až do 25. března 2015, kdy byla budova zkolaudována. Budova je navržena a postavena moderně a současně zapadá do zdejšího prostředí. Byla zohledněna historie obce, tradiční materiály používané v regionu a největší úskalí spočívající v existenci hřbitova u silnice a téměř v centru malé průmyslové zóny. Je v ní řada prvků, které nejsou obvyklé – centrální dešťový svod, otočný katafalk, střešní světlík s řízeným větráním a audio-video technika na špičkové úrovni.

Kaple byla postavena v prostoru bývalé hasičské zbrojnice. Tato hasičská zbrojnice spolu se zvonící zde stála od roku 1896 a sloužila k umístění hasičské stříkačky. Hasičská zbrojnice byla několikrát opravována a svému účelu sloužila do roku 1988, kdy byla vybudována nová hasičská zbrojnice u budovy bývalé školy.

Původní zbrojnice byla téměř v havarijním stavu a bylo nutné řešit otázku, co s ní? Zbourat ji a ponechat jen věž se zvonem, nebo odstranit budovu i věž? Po zralých úvahách obecní zastupitelstvo rozhodlo vybudovat stavbu, která by se stala trvalou součástí naší vesnice a kterou by naši občané přijali za svou.

Projektovou dokumentaci stavby zpracoval Ing. František Skřípský z Boskovic, interiér kaple navrhl Ing. arch. Zdeněk Bureš z Brna.

Dne 30. června 2001 byla zahájena demolice bývalé hasičské zbrojnice a během svou let díky pracovitým rukám několika desítek našich občanů a firmám z našeho okolí vyrostla nová kaple, která byla zasvěcena sv. Petrovi a Pavlovi.

Vysvěcení kaple se uskutečnilo 29. června 2003 za účasti generálního vikáře brněnské diecéze Mons. Jiřího Mikuláška, faráře naší farnosti P. Pavla Koutníka a kněží ze sousedních farností. Do obětního stolu byly uloženy ostatky sv. Markéty.

Oltář kaple tvoří dřevěné sochy svatého Petra a Pavla. Autor soch řezbář a knihkupec Ivo Krajíček z Letovic je vyřezal z lipového dřeva. Světci jsou vyobrazeni se svými hlavními atributy, Petr se svítkem a klíčem, Pavel s knihou, třemi prameny a křížem. Dubové dřevo na lavice věnoval obci hrabě Hugo Mensdorff-Pouilly z boskovického zámku, lavice zhotovil místní stolař Josef Barák.

Rekreační areál U sumce Vědomice, Ústecký kraj

Jedná se o areál bývalé živelné skládky odpadu, kde byl postupně vybudován sportovně rekreační areál pro všechny generace. Divoká skládka u řeky Labe byla nejprve oplocena, aby nedocházelo k dalšímu zavážení odpadem. Pozemek byl postupně rekultivován. Nejprve obec na části pozemku vybudovala malé dětské hřiště. Pak přibýlo hřiště na volejbal. Plocha se začala využívat ke konání různých akcí.

Z praktických důvodů vznikl nápad na vybudování rekreačního areálu se zázemím. V roce 2007 obec zahájila přeměnu louky ve sportovně rekreační areál. Byl vybudován objekt sociálního zařízení, altán pro hudbu, taneční parket, altán pro návštěvníky včetně stolů a lavic. Volejbalové hřiště bylo pokryto umělým povrchem z pryžových desek. Dalším krokem bylo doplnění prvků dětského hřiště, doplnění dalších laviček a betonových stolů v areálu. Byl postaven dřevěný kiosek na prodej občerstvení a nainstalovány stojany na kola.

Členové oddílu pétanque vědomického klubu SK SAHARA vybudovali v části areálu sadu hřišť na pétanque. Několikrát do roka jsou zde pořádány velké, i mezinárodní, turnaje, včetně mistrovství republiky. V roce 2014 jsme v areálu umístili další 3 hrací prvky pro děti a 3 fitness stroje. Velká dřevěná loď se stala dominantou celého areálu a přitahuje děti ze širokého okolí. Areál je využíván také ke konání kulturních a společenských akcí v obci. Vzhledem k tomu, že leží na Labské cyklostezce, stal se také častou zastávkou cyklistů.

Celý areál je veřejný. Můžete si tu zahrát pétanque, volejbal, nohejbal, zacvičit si na strojích, nebo si jen tak popovídat u piva. Vždyť je zde vše, co si můžete přát: Odpočinout si, posedět, napít se, najíst, dojít si na toaletu, umýt se, schovat se před deštěm, zasportovat si, děti se mohou vyřádit na skluzavkách, houpačkách, lanovce, lezecké stěně...

Autobusová čekárna Všekary, Plzeňský kraj

Obec Všekary se rozkládá na úpatí vrchu Boušova (476 m n. m.) v Plzeňském kraji, 5 km západně od města Holýšova. O Všekarech se poprvé dozvídáme z listin kladrubského kláštera z roku 1115 a obec letos slaví významné výročí 900 let od první písemné zmínky. Centrem obce je náves se dvěma rybníčky a společenskou budovou – bývalou národní školou. Na severní straně návsi stojí šestiboká, pozdně barokní kaple sv. Jana Nepomuckého a pomník obětem války. V obci se sbíhají dvě okresní silnice, z nichž první spojuje Všekary s Holýšovem a druhá, směřující přes Čechovice a Bukovec, se Staňkovem.

Základem nové autobusové zastávky je železná montovaná konstrukce, upevněná k betonovému základu. Zadní stranu čekárny tvoří zeď obložená přírodním kamenem, stejně tak přírodní kámen najdeme na podlaze. Vnější stěny jsou obloženy fasádními palubkami z finské borovice, vnitřní stěny jsou obloženy smrkovými palubky a částečně prosklené. Střecha je dřevěná, potažená nepropustnou fólií s kačirkovým posypem. Svod dešťové vody je skrytý v předním sloupci na levé straně čekárny. Čekárna je osvětlena LED zářivkou, připojenou k veřejnému osvětlení. Vlastníkem této stavby je obec. Náklady stavby 277 tis. Kč byly financovány z vlastních zdrojů. Přilehlý chodník je po obou stranách osázen růžemi.

Společenské centrum obce bylo uvedeno do provozu v září 2012. Stavba je umístěna ve středu „budoucí“ obce, na rozhraní mezi starou a novou zástavbou. Okolo nově vzniklé návsi je postaveno šest nových moderních budov, které si ale zachovávají vesnický „rozměr“ - obdélníkový půdorys se sedlovou střechou a jsou citlivě začleněny do budoucí a stávající zástavby. Součástí společenského centra je kaple s vodním prvkem, restaurační minipivovar s výstavem 1.000 hl ročně, dva salonky, multifunkční společenský sál pro 200 osob, penzion s kapacitou 22 lůžek, obchod, byt a nový obecní úřad s knihovnou a zasedací místností. Projekt počítal i s dostatečným počtem parkovacích míst buď na návsi, nebo v blízkém okolí. Tato stavba výrazně posunula kvalitu občanské vybavenosti v Zichovci a umožnila pořádání do té doby neuskutečnitelných společenských a sportovních akcí.

Investorem stavby je rodinná firma 1. Zichovecká s.r.o. (bez dotací). Vítězný architektonický návrh byl vybrán na veřejném zasedání zastupitelstva ze tří uchazečů. Stavbu projektovala společnost SUNCAD Praha podle architektonického návrhu Ing. Arch. Jaroslava Veseláka ze společnosti AEROplan Plzeň.

Stavbu i úpravy okolí realizovaly převážně místní stavební a řemeslné firmy. V okolí stavby jsou kombinovány mlátové povrchy s žulovou a klasickou betonovou dlažbou. Na „mlátové návsi“ před penzionem je vyčleněna normová plocha pro dvě petangové dráhy. Jsou zde také vysázeny desítky stromů a keřů a založeny nové trávníkové plochy v souladu s vítězným projektem. Stavby jsou vytápěny tepelnými čerpadly s bivalentním zdrojem, který zajišťuje automatický peletkový kotel. Prostory restaurace a multifunkčního sálu jsou klimatizovány a vzduchotechnika je opatřena rekuperací. Zbytkové odpadní teplo z chladících agregátů pivovaru je využito k ohřevu TUV pro restauraci. Ve společenském centru je zaměstnáno celkem 12 osob a při větších akcích i brigádníci.

kapitola III.

ZLATÁ CIHLA V PROGRAMU OBNOVY VENKOVA - NOMINOVANÉ STAVBY

Radnice Borotín Borotín, Jihočeský kraj

Původní budova radnice byla postavena v sedmdesátých letech 18. století. V roce 1791 byla do budovy přestěhována škola, která zde fungovala až do roku 1897, vyjma roku 1863, kdy budova vyhořela. V roce 1897 sem byl přestěhován městský úřad. V roce 1933 byla budova opatřena městským znakem.

Budova je ve vlastnictví městyse Borotín, je využívána jako víceúčelový objekt se sídlem Úřadu městyse Borotín a sídlem Společenství obcí Čertovo břemeno. V přízemí je obecní knihovna s veřejným internetem a Czech pointem, dále pošta s poštovní spořitelnou a českou pojišťovnou a provozovna holičství a kadeřnictví. V patře jsou pak kanceláře úřadu městyse a zasedací místnost.

Z hlediska stavebně technického se jedná o původní dvoupodlažní, kamennou budovu se sedlovou střechou, tesařsky vázanou krovovou konstrukcí. V objektu jsou dodnes dochovány klenby.

Po několika letech příprav došlo v roce 2014 a počátkem roku 2015 k realizaci opravy budovy. Byla provedena oprava střechy, oprava podlah, stropů, elektroinstalace, zdravotní instalace, omítek atd. V celém objektu byla vyměněna okna a objekt byl zateplen. Fasáda byla provedena podle dochovaných historických fotografií. Celý objekt byl odizolován od zemní vlhkosti a byla provedena oprava okolního prostranství. Při opravě byl zohledněn a zachován původní ráz borotínského rynku, citlivě bylo přistupováno k výběru použitých materiálů a barevného řešení fasády.

Kaplička sv. Václava Branice, Jihočeský kraj

Historie kapličky se datují do roku 1881, nachází se zhruba uprostřed obce a je využívána hlavně ke mši svaté. Je zasvěcena patronu české země – sv. Václavu. Zvon z této kaple byl dvakrát odebrán, a to vždy za válečných let. Kov z něho sloužil pro výrobu zbraní. Poprvé byl odebrán rakouskými vojáky v roce 1917. Za druhé světové války podruhé, tentokrát německou armádou. V roce 1946 zakoupila obec zvon nový, který slouží dodnes.

V roce 2014 se zastupitelstvo rozhodlo pro renovaci této památky. Opravy nebyly původně plánované v takovém rozsahu, ale počáteční práce postupně odhalily, že jsou pro další dlouhá léta nezbytné. Z těchto prací můžeme mimo jiné jmenovat: kompletní opravu podlahy, vnitřní + vnější omítky, fasády a vnitřních prostor včetně oltáře. Dále pak nově použitý krov, střešní krytinu, okapové svody, klempířské prvky a také dle původních postupů zrenovované okna a dveře. Posledním krokem byla úprava terénu a výkop drenáže. Převážná většina prací byla zrealizována zaměstnanci na VPP a osobami zdravotně znevýhodněnými. Akce byla financována z vlastních zdrojů a také z dobrovolných příspěvků občanů. Podle názoru milevského farního vikáře Mgr. Piuse Zdeňka Vágnera, který po rekonstrukci provedl vysvěcení kapličky, se kaplička může směle nazývat kostelíkem. Stavba svým vzhledem zapadá do rámce vesnické zástavby. Při rekonstrukci byly zachovány historické postupy při výrobě rámu oken.

Budova bývalé školy Dřešín, Jihočeský kraj

Objekt občanské vybavenosti č. p. 26 v Dřešínku byl postaven svépomocí našich dědů a pradědů v roce 1924 jako základní jednotřídní škola. Svému původnímu účelu sloužil do roku 1946. Od roku 1950 v něm sídlily kanceláře JZD Dřešínek a od roku 1960 krátce kanceláře MNV Dřešín. Od roku 1973 až do roku 1991 tu byla umístěna prodejna smíšeného zboží a hostinec. Po roce 1993 přešel objekt do vlastnictví obce Dřešín a začal být využíván pro pořádání větších kulturních a společenských akcí. Nicméně stav budovy přestal odpovídat současným bezpečnostním i hygienickým standardům. Vytápění bylo zajišťováno třemi lokálními kamny na uhlí, v pravé nepodsklepené části objektu se začaly propadat podlahy, původní okna a dveře přestávaly plnit svůj účel.

V roce 2011 zpracovala obec projekt pod názvem „Pořízení nízkoemisního zdroje a zateplení kulturně společenské budovy Dřešínek“ a podala úspěšnou žádost o dotaci do Operačního programu životní prostředí. Samotná rekonstrukce v celkové výši 2 326 610 Kč proběhla od ledna do září 2014, dotace činila 1 784 171, 25 Kč. V jejím rámci bylo realizováno zateplení fasády, stropů, podlah a k výměně oken a dveří. Tím došlo k podstatné úspoře elektrické energie a díky novému systému vytápění (nízkoemisní kotel na uhlí) i k úspoře paliva, potřebného k vytápění objektu a především ke snížení emisí vypouštěných do ovzduší. Rekonstrukce přitom respektovala všechny původní stavební a okrasné prvky. Slavnostní otevření obnovené budovy se konalo v září 2014 za účasti více než 120 návštěvníků.

Po rekonstrukci je uvedená budova občanské vybavenosti využívána opět jako kulturně společenské centrum pro obec, spolky i jednotlivce i jako volební místnost pro volební okrsek č. 3. Bývalá škola představuje jednu z historicky nejceněnějších staveb venkovské zástavby. Spolu s přílehlou zahradou tvoří jedinečný areál, který dělá bezesporu obci čest a místní občané jsou na něj právem hrdi.

Dřevostavba ve volnočasovém areálu U Rybníka Chlumany, Jihočeský kraj

Obec se rozkládá v malebném údolí podhůří Šumavy, 2 km od Vlachova Břeží ve směru na Vimperk. V centru obce se nachází náves s kapličkou a malým parčíkem, ve kterém je umístěn pomník padlým vojínům z 1. světové války. Ve víceúčelové budově obecního úřadu se nachází mateřská škola, prodejna smíšeného zboží a pohostinství. Lesy v okolí jsou vhodné jak pro turistiku, tak pro houbaření. V parném létě je možné se osvěžit v místním koupališti.

Dřevostavba ve volnočasovém areálu U Rybníka je objekt navržený jako tesařsky vázaná konstrukce z modřínového dřeva. Svým netradičním půlkruhovým tvarem zapadá do prostředí okolí rybníka, které navazuje na volnou krajinu. Dřevostavba se skládá ze skladu zahradního nábytku, skladu pro sportovní náčiní a dále ze zastřešení písčotěrkové plochy. Zastřešený prostor je volně přístupný a slouží vlastně jako krytá pergola. Objekt slouží jako zázemí pro volnočasové organizované i neorganizované aktivity v obci.

Výstavba dřevostavby proběhla v roce 2014 a slavnostně byla otevřena dne 30. 4. 2015. Financována byla částečně z POV Jihočeského kraje. Celkové náklady na stavbu činili 800 000 Kč.

Kovárna Mažice, Jihočeský kraj

V roce 1853 byla budova postavena jako obecní kovárna s obytnou částí pro kováře. Součástí byla i malá stáj na dvě krávy a drůbež. Místní kovář koval součásti vozů a pluhů. Při této práci zároveň hospodařil na pronajatých obecních pozemcích. Od roku 1950 byla stavba využívána jako kovářská dílna JZD a v roce 1960 byla obytná část přestavěna na prodejnu potravin a dílna nadále fungovala. V roce 1970 byla v dílně zřízena truhlárna. Ta byla po roce 1989 zrušena a byla zahájena přestavba na občanskou vybavenost. Byly vyměněny střechy a v prostorách dílny vznikla hospoda nesoucí název Na kovárně. Veškeré práce byly prováděny hlavně svépomocí občanů Mažic. Později byla vystavena na nádvoří dřevěná pergola, která umožňuje v letních měsících posezení venku. V roce 2013 byla budova kovárny spolu s autobusovou zastávkou a kapličkou opravena a nově natřena.

Jedná se o nemovitou kulturní památku. Stavba respektuje kulturní kontinuitu regionu, byl zachován původní půdorys a vzhled stavení. Tvoří jeden z dominantních prvků na návsi Mažic. V okolí byla upravena zeleň, instalovány lavičky a postaven nový dřevěný mostek, který spojuje prostranství před hospodou s hrází návesního rybníka. Kovárna hraje důležitou roli v každodenním setkávání místních občanů, ať už je to při nákupech nebo večerním posezení v hospodě. O sounáležitosti občanů vypovídá i vnitřní výzdoba výčepu, kde má každý místní spolek nástěnku s vystavenými fotografiemi z různých akcí konaných během roku, informacemi a aktualitami. Místo je také oblíbenou zastávkou při občerstvení a odpočinku cykloturistů, kterých v posledních letech v našem regionu přibývá.

Komunitní centrum Svatý Jan nad Malší, Jihočeský kraj

Tato obecní budova byla již několik let ve velmi kritickém, téměř havarijním stavu. Převážně stropní trámy byly zničené a hrozilo nebezpečí, že se zřítí. Dlouhou dobu hledala obec nějaké vhodné řešení. Již bývalý starosta, pan Josef Jan, měl zpracovaný projekt na rekonstrukci hospody a výstavbu několika místností v půdních prostorách. Tento nápad se zamlouval i novým, stávajícím zastupitelům. Stále jsme se drželi myšlenky vybudovat půdní prostory v této budově.

Nejvíce potřeba byla vybudovat zázemí pro obecní knihovnu a také prostory pro občanské sdružení Figurka, které sídlí na faře. Obec by tuto rekonstrukci ze svého rozpočtu nebyla schopna financovat, proto hledala další finanční možnosti. Na podzim roku 2013 byla v rámci Regionálního operačního programu vyhlášena výzva na výstavbu muzea. Protože má obec „svatojánské loutky“, které vystavuje na faře, rozhodli se je přesunout nad hospodu a vybudovat v půdních prostorách muzeum loutek. Vše dopadlo dobře, dotace byla přislíbena a po výběrovém řízení na zhotovitele začala velká rekonstrukce. V červenci roku 2014 hospoda na půl roku ukončila provoz a začalo se budovat. V současné době je dílo dokončeno k velké spokojenosti nejen zastupitelů, ale i všech občanů.

Díky této rekonstrukci má obec své komunitní centrum – novou hospodu, knihovnu, v patře Muzeum loutek a stálou expozici obce, je zde také zázemí pro o.s. Figurka, včetně místnosti pro společné setkávání a besedování.

Mateřská škola Drásov, Jihomoravský kraj

Stavba je tvořena objektem mateřské školky, příjezdovou komunikací a přípojkami inženýrských sítí. Konstruktivní systém dřevostavby umožňuje vytvoření nepravidelného organického půdorysu školky. Oblé měkké tvary jsou dětem bližší, dřevo je příjemné na pohled i na omak. Barevné řešení je navrženo tak, aby jednak působilo vesele a optimisticky, ale také přispívá k prostorové orientaci a identifikaci se svým prostorem – jednotlivé třídy jsou barevně odlišené. Třídy jsou realizovány jako otevřený volně plynoucí prostor, kde mezi místem pro hraní a místem pro odpočinek je umístěno zázemí v jádru dispozice. Je tak přístupné z obou stran a jemně tyto dva základní prostory odděluje.

Nová příjezdová komunikace navazuje na stávající ul. Školní a v délce cca 250m propojuje objekt školky s dopravní infrastrukturou. Součástí dopravního řešení je úprava ulice Školní a rozšíření parkovacích míst. Samotný objekt MŠ je technicky definován jako kombinace dřevostavby s nosnými zděnými stěnami vnitřních jader sociálního zázemí a železobetonovými konstrukcemi schodišťových krčků. Celý objekt je napojen na nově zbudované přípojky elektro, vody, kanalizace, veřejného osvětlení a slaboproudých rozvodů. Celá stavba MŠ vykazuje tvarově velmi zajímavý vzhled, jenž je definován geometrickým tvarem stěn i vnějšího pláště.

Nová budova MŠ je oddělena od centra obce a dopravního ruchu, velkou výhodou je blízkost kuchyně, čímž odpadá složitý převos stravy. V areálu školy je nové dětské hřiště. Významná je blízkost školy jako přirozeného stupínku vzdělávání v průběhu dětského věku.

Socha legionáře Křtiny, Jihomoravský kraj

Památník obětem války se sochou legionáře ve Křtinách má zajímavou a poměrně pohnutou historii. Poprvé byl odhalen 8. září 1920. Známořňoval sochu francouzského legionáře stojícího na mohyle osazenou poděkováním a epitafní deskou padlých členů sokolské obce ze Křtin. Socha byla dílem akademického sochaře Josefa Axmana. V souvislosti s neblahými událostmi roku 1939 byla socha sesazena z podstavce a odvezena, zůstala prázdná mohyla. V následujících letech, aby nepřitáhla nežádoucí pozornost ke svým opatrovatelům, byla socha rozlámána. Ani poválečná doba nepřála legionářské tradici.

Až po roce 1990 byly při rekonstrukci v domě č. p. 21 nalezeny ve sklepě zazděné fragmenty sochy, ty byly několik let přechovávány křtinskými občany s vídou možností rekonstrukce sochy. V archivech byly objeveny detailní fotografie sochy včetně nápisu. Rekonstrukci sochy stály v cestě pouze finance. V roce 2010 byla úspěšná žádost o dotaci Ministerstva obrany ČR, které na obnovu památníku přispělo částkou 510 tis. Kč, na spolufinancování projektu byla vyhlášena veřejná sbírka.

Realizace proběhla ve čtyřech krocích a to rekonstrukce mohyly a jejího okolí, vytesání nové sochy podle dobových fotografií a fragmentu, výrobu epitafní desky, osvětlení sochy. Nová socha je dílem sochařů Jiřího Fingera a Pavla Hradilíka. Bylo rozhodnuto, že epitafní deska bude zmiňovat nejen padlé legionáře, ale bude věnována všem křtinským obětem obou světových válek. Jako memento osudových zvratu historie jsou na pískovcové desce před rekonstruovaným pomníkem uloženy zrestaurované a zakonzervované fragmenty původní sochy. Slavnostně byl památník odhalen 17. 11. 2010 – tedy 90 let od svého prvního odhalení. Dle dobových fotografií stával vedle sochy vlajkový stožár a při významných příležitostech byla vztyčována státní vlajka. K instalaci nového stožáru došlo v roce 2014 a vlajka byla nově u pomníku poprvé přítomna při příležitosti oslav 100. výročí založení Sokola ve Křtinách, neboť osm ze zakládajících členů padlo v bojích I. světové války. Obnova památníku a jeho bezprostředního okolí byla součástí akcí Programu obnovy vesnice Křtiny.

Kaplička Panny Marie Křtiny, Jihomoravský kraj

Křtiny jsou historicky významným poutním místem. Součástí této duchovní tradice jsou drobné sakrální stavby, mezi které patří i Kaplička Panny Marie datovaná na přelomu 18. a 19. století. Kaplička sloužila jako místo první poklony poutníků přicházejících do Křtin, dnes je také cílem návštěv turistů a je pevně spjata s duchovním životem obyvatel. Z farní kroniky je známo, že v roce 1932 byla provedena oprava a posvěcení sochy. V roce 1974 potom byla znovu opravena jak kaplička s otevíracím oknem, tak i socha. Od poslední rekonstrukce uběhlo již 40 let. Kaplička se nachází na pozemku par. c. 346/1 a je v majetku obce. Objekt je umístěn ve svahu, zemina v okolí stavby se postupně sesouvala a překrývala objekt i nad základy, čímž došlo k podmáčení, místy opadávala omítka, zdivo bylo zavlhle. Oplechování stříšky bylo zkorodované a také jím zatékalo. Rám dvířek i dvířka byla také zasažena vlhkostí. Objekt působil neutěšeným dojmem a podléhal postupné zkáze. Na neutěšený stav stavby si stěžovali místní i návštěvníci Křtin. Podnět k řešení vzniklé situace vzešel z pravidelných komunitních setkání. Bylo rozhodnuto o provedení celkové opravy stavby i sochy.

Prostřednictvím MAS Moravský kras byla předložena žádost o dotaci z Programu rozvoje venkova SZIF, žádosti bylo vyhověno a městysi byla přidělena dotace. Snahou celého projektu bylo především zachování hmotné a duchovní podstaty památky. V roce 2014 byla provedena izolace základu stavby, restaurování omítek a štuků, bylo zhotoveno nové plechování, vyměněny porušené dřevěné části výklenku, upraveno okolí i socha Matky Boží prošla ozdravnou kúrou. Završením celé akce bylo slavnostní žehnání kapličky 29. 6. 2014 při příležitosti Hanácké poutě. Plán obnovy vesnice Křtiny navrhoval úplné přemístění kapličky. Situace okolní zástavby se zlepšila a především s ohledem na duchovní význam a účel stavby (1. poklona) byla ponechána na původním místě, důraz je však kladen na větší upravenost bezprostředního okolí.

Zřícenina hradu Engelsburg Andělská Hora, Karlovarský kraj

„Již z dálky nás vábí proslavená Andělská Hora. Její hradní zřícenina patří k nejkrásnějším v českém království a z jejího vrcholu se nabízí neodolatelný pohled na panorama širého kraje,“ profesor August Sedláček.

A kdo se na Andělskou Horu podívá dnes, nezbývá než mu dát za pravdu. I když od té doby ze slavné hradní zříceniny znatelně ubylo stavebního kamene a naopak mohutné trachytové skalisko, na němž hrad stojí, dosti zarostlo stromovím, které necitelně, stále mohutnou stavbu, zakrývá. První zmínka o hradu, kdysi zvaného „Engelsburg“ je datována k roku 1402. Kronikář Balbín však uvádí vznik do poloviny čtrnáctého století. Tomu nyní nasvědčuje i zatím poslední archeologický průzkum z posledních let dvacátého století.

Zřícenina hradu Andělská Hora se nachází severovýchodním okrajem obce. U torzálního zdiva zříceniny dochází k postupnému rozpadu. Tento stav vede k nežádoucí další destrukci objektu, k ohrožení osob pohybujících se v prostoru zříceniny a poškozování rodinných domů nacházejících se pod svahy hradního kopce. Z těchto důvodů zastupitelstvo obce přistoupilo ke zpracování projektové dokumentace, která řeší konzervaci astatické zajištění zdiva. V roce 2009 byl zpracován projekt stavební povolení Andělská Hora – zřícenina hradu, konzervace a oprava hradu, návrh využití. Celkové náklady cca 11 mil. Kč.

Lze předpokládat, že po dokončení oprav dojde ke zvýšení počtu návštěvníků, což významně ovlivní i podnikatelské prostředí v obci. Zvýšení turistického ruchu má pak kladný ekonomický efekt pro život v obci a může tak dojít i k vytvoření nových pracovních míst. V prostorách se budou konat svatební obřady, kulturní vystoupení, koncerty apod.

Seitnerova kaple v Bystřici Hroznětín, Karlovarský kraj

Město Hroznětín se nachází v Karlovarském kraji, při úpatí Krušných hor, 8 km severně od Karlových Varů. V současné době město Hroznětín spravuje přilehlé osady Bystřice, Ruprechtov, Odeř a Velký Rybník.

Pozdně barokní obecní kapli sv. Jana Nepomuckého, nazývanou Seitnerova kaple, nechal vystavět v roce 1768 Josef Schmidt, podle návrhu neznámého architekta, při průjezdní silnici na Hroznětín uprostřed vsi Bystřice (Langgrün). V roce 1802 doplnil sochař Wenzel Prokop Lorenz z Hroznětína vnitřní vybavení kaple. Roku 1866 byla obecní kaple celkově restaurována. Po roce 1945, po nuceném vysídlení německého obyvatelstva na konci druhé světové války však přestala být kaple udržována a postupně chátrala. Část vnitřního zařízení kaple byla následně rozkradena či zničena.

Na konci 20. století byla opravena střecha zchátralé kaple a v roce 2014 bylo přistoupeno k rekonstrukci vnějšího pláště objektu. Většina (85%) z celkových nákladů ve výši 480 tisíc Kč byla uhrazena z dotace. Opravena tak byla nejen fasáda kulturní památky (v seznamu kulturních památek od roku 1958), ale i okna a dveře.

Následovat budou terénní úpravy v okolí kaple. Zástupci města Hroznětín plánují žádat o další dotace, tentokrát na rekonstrukci prostor uvnitř kaple.

Dům seniorů Bezděkov nad Metují, Královéhradecký kraj

Dům seniorů byl vybudován jako nájemní bydlení v malometrážních bytech, určený pro seniory od 70-ti let, nebo osoby zdravotně postižené. Pro jeho umístění byla zvolena lokalita určená jako rozvojové plochy obce - obytná zóna Jižní Čtvrť.

Vzhledem k předpokládané budoucí okolní zástavbě projektant i investor usiloval o vhodném architektonickém řešení, tak aby nevznikl typ stavby reprezentující bytový dům. Zvolena byla varianta „dvoudomku“ s vhodným architektonickým členěním. Stavba musela zároveň splnit dané požadavky Správy CHKO Broumovsko. Celkové architektonické a barevné řešení pak má splňovat i určitý psychologický aspekt vzhledem k cílové skupině nájemníků - nemá působit vyčleněním nájemníků z aktivní společnosti.

Dům seniorů je stavebně řešen pro osoby imobilní. Pro parkování automobilů imobilních osob jsou zde dvě krytá stání, pro ostatní je určeno šest stání na pozemku budovy. Dům obklopuje oplocený pozemek určený pro aktivity nájemníků.

Hasičská zbrojnice Roudnice, Královéhradecký kraj

V roce 2012 zahájila obec ve spolupráci se Sborem dobrovolných hasičů Roudnice přístavbu a přestavbu stávající hasičské zbrojnice.

V přízemí vzniklo přestavbou kvalitní zázemí pro výjezdovou jednotku SDH, prostory pro uskladnění hasičské techniky a vybavení. V přístavbě vznikla výstavní expozice, kde jsou umístěny hasičské exponáty SDH Roudnice, včetně historické hasičské stříkačky, kterou hasiči zrekonstruovaly v rámci své brigádnické činnosti. Výstavní expozice je ze dvou stran prosklená, vystavené exponáty jsou umístěny a označeny tak, aby bylo možné prohlédnout si je z venkovní části, tím je expozice přístupná celoročně a není nutné mít průvodce.

Nástavbou v patře vzniklo moderní zázemí pro odbornou, kulturní a zájmovou činnost jak členů SDH Roudnice, tak ostatních roudnických zájmových spolků o kapacitě do 70 míst.

Stavbu, jejíž celkové náklady dosáhly téměř 3 mil. Kč, financovala obec ze svého rozpočtu (pouze na střechu byla požádána dotace z Programu rozvoje venkova). Nakoupila materiál a platila dva zaměstnance, kteří prováděli stavební a obkladačské práce. Přípravné, pomocné a dokončovací práce prováděli členové SDH. Celkem odpracovali 2 343 brigádnických hodin.

Kostel sv. Kateřiny Zlatá Olešnice, Královéhradecký kraj

Dominantní prvek obce je kostel svaté Kateřiny, který je v majetku římskokatolické církve. Obec je poprvé zmiňována v roce 1297, kdy lidé ze Švábenic přenechávají patronát nad kostelem zderazským křižovníkům. O starých kostelech však v podstatě není nic známo. Dřevěný kostel protestantských obyvatel z roku 1568 po několika desetiletích zanikl. Nynější renesanční stavba pochází z první třetiny 17. století, jak dokládají mimo jiné zbytky fresek na věži pod střechou. V první polovině 18. století byl kostel zbarokizován, hlavně v interiéru, ale také v exteriéru, jak dokládají například červené a bílé pruhy vnějších omítek. Novorenesanční zásahy nebyly nijak významné a týkají se vnitřní výmalby a interiéru. Po roce 1945 duchovní život v obci slábl, až zanikl úplně a kostel byl pak ponechán svému osudu. Z vnitřního zařízení byly zachráněny jen některé dřevěné sochy, ostatní inventář (zařízení oltáře, lavice, varhany) byl rozkraden a zdevastován.

Z iniciativy několika jednotlivců a Střediska česko-německého porozumění Trutnov, za účinné podpory památkových orgánů, zástupců římskokatolické církve a německých rodáků byly v letech 1999 a 2000 získány více než 2,3 mil. Kč, kterými byla zabezpečena statika celé stavby a opravena střecha tak, aby byl zmírněn její havarijný stav. Prostředky byly získány jak z fondu na záchranu architektonického dědictví ČR, tak i z prostředků Česko-německého fondu budoucnosti, okresního úřadu, římskokatolické církve a německých rodáků. V roce 2012 se opět probudila občanská iniciativa a začalo se pracovat na obnově kostela. V roce 2012 byly instalovány nové hodiny na věž kostela. Výroba byla realizována a převážně i financována místními občany a občany úzce spjatými z obcí.

Tato akce inspirovala k organizaci Slavností svaté Kateřiny, které se staly novou tradicí v obci. Obec začala intenzivně spolupracovat s církví a Ústavem památkové péče na tom, aby se interiér dostal do stavu, kdy nebude veřejnosti nebezpečný. První ročník slavností byl věnován slavnostnímu spuštění nových hodin. Druhým rokem oslavili rekonstrukci kůru, ke kterému bylo vybudováno nové schodiště. Během třetího ročníku bylo vidět opravenou část opadaných omítek a výmalbu zhruba

jedné čtvrtiny interiéru. Na tyto rekonstrukce byly použity finanční prostředky z dotace od Ministerstva kultury z programu na obnovu kulturních památek. Podařilo se nám navázat velmi dobrou spolupráci s trutnovskou farností zastoupenou panem P. ThLic. Adrianem Jaroslavem Sedlákem, odd. památkové péče při MěÚ v Trutnově i Ústavem památkové péče. V letošním roce se pracuje na přípravách elektrifikace kostela. Po dlouhých letech se do kostela vrátil i obraz svaté Kateřiny nad hlavní oltář a dvě sošky, které byly uloženy v depozitáři.

Sokolovna Chuchelna, Liberecký kraj

Stavba Sokolovny se váže k roku 1929, kdy se po složitých jednáních a přípravách rozhodla místní tělocvičná jednota k finančně a pracovní náročnému úkolu. Projekt vypracoval pražský architekt František Krásný, mj. autor adaptace Michnovského paláce v Praze na Tyršův dům. Kromě vlastního jmění si jednota zajistila finanční pokrytí stavby bezúročnými půjčkami od movitých rodin a místní Kampeličky. V květnu 1929 začaly výkopové práce a v říjnu se již uskutečnilo v sále první vystoupení cvičenců pro veřejnost.

Hlavním důvodem pro současnou přestavbu bylo nevyhovující a nákladné vytápění sokolovny, nedostatečné zateplení objektu a nutná výměna oken a dveří. Celková cena přestavby byla přibližně 7 mil. Kč. Přestavba byla financována z dotací EU ve výši 4,2 mil. Kč, z dotací ze státního rozpočtu ve výši 0,6 mil. Kč, z příspěvku obce ve výši 1,7 mil. Kč. Zbylá část byla hrazena z vlastních zdrojů TJ Sokol.

S přestavbou se začalo na přelomu let 2013 a 2014. Na začátku stavby proběhly hrubé práce spojené s demontáží staré podlahy půdy. Následně byly očištěny staré odhalené stropní trámy, byly provedeny lokální opravy a zesílení několika poškozených původních trámů, byla provedena tepelná izolace stropu a v části půdy opět doplněna podlaha. V prostorech půdy byly vytvořeny nové technické místnosti – kotelna a strojovna teplovzdušného vytápění a rozvody teplovzdušného vytápění. Poté došlo na výměnu oken, sekání drážek pro topení a instalace, vybourávání staré kotelny, demontáž původních obkladů stěn na sále, likvidace starých rozvodů tepla, podřezávání stěn. Zvenku byly provedeny výkopy okolo sklepa pro drenáže. Po dokončení hydroizolace došlo k zateplení fasády polystyrenem. Díky snaze zachovat stávající ráz Sokolovny s kamennými prvky a dalšími zdobnými detaily, například ostění hlavních vstupních dveří, bylo nutné s dodavatelem stavby často řešit atypické detaily. Po dokončení hlavních prací, čekala na dobrovolníky velká spousta drobné práce. O sobotách se scházelo i 40 lidí všech věkových kategorií. Celkové množství odpracovaných brigádnických hodin se blížilo k 1500.

Ke slavnostnímu otevření sokolovny došlo 27. 9. 2014. Tato sláva byla spojena s oslavami 85. výročí vzniku sokolovny. Nyní je sokolovna opět dominantní stavbou obce, která může nadále sloužit nejen tělovýchovné jednotě, ale i dalším spolkům a obci k pořádání sportovních, kulturních i společenských akcí.

Kaple Božího hrobu v Kotli Osečná, Liberecký kraj

Kaple Božího hrobu se nachází na zalesněném Kotelském vrchu (498 m n. m.) nad osadou Kotel, v blízkosti geologické národní přírodní památky Čertova zeď. Kaple byla postavena na místě původních Božích muk v roce 1901 a to nákladem rodiny Bienertovy pocházející z chalupy č. p. 32 v Kotli. Kaple byla zasvěcena „Božímu hrobu“ a symbolizuje místo, do kterého byl uložen Ježíš po té, co zemřel na kříži.

Kaple Božího hrobu v Kotli v majetku obce Osečná se dočkala v roce 2014 obnovy. Na dezolátním stavu kaple se podepsalo působení vegetace, povětrnostní vlivy a vandalismus. Dosud byla ruina této památky zarostlá stromy, postupně se rozpadala a stála tak stranou pozornosti návštěvníků osady Kotel. Snahou vedení města Osečná bylo přiblížit objekt kaple původnímu vzhledu dle dochované fotodokumentace. Kaple o půdorysném rozměru 4 m x 6,5 m má klasickou sedlovou střechu z vláknocementových šablon s vrcholovou věžičkou a křížkem. Ve štítě průčelí je umístěno pevné okno. Vstupní otvor je zajištěn kovanou mříží a za touto mříží ze strany interiéru jsou osazeny masivní dřevěné dveře. Uvnitř kaple je výklenek, kde bude po vyschnutí zdiva namalován obraz Ježíše Krista.

Oprava kapličky byla podpořena z programu Podpora obnovy a rozvoje venkova Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Práce byly dokončeny v říjnu 2014, znovu vysvěcena byla v létě 2015.

Od kaple sv. Anny na jihovýchodním konci Kotle k nově zrekonstruované kapli Božího hrobu sem vede křížová cesta se čtrnácti dříve dřevěnými a nyní kamennými zastaveními. Ty byly vyrobeny nákladem rodiny Bienertovy v Osečné, v dílně u kamenosochaře Adolfa Sitteho v letech 1902 – 1904. Zastavení jsou v současné době zatím bez obrázků.

Kaplička, která není zapsána v ústředním seznamu kulturních památek ČR, je veřejnosti nepřístupná, její vnitřní prostor je však možno si prohlédnout v letních měsících skrze kovanou mříž.

Válečný hrob Radimovice, Liberecký kraj

V rámci realizace projektu „Obnova kulturního dědictví obce Radimovice“ byl obnoven válečný hrob, který je umístěn na křižovatce komunikace III. třídy v centru obce. Než došlo k samotné obnově hrobu, bylo odstraněno 6 ks stávajících lip srdčitých, které válečný hrob lemovaly. Před pokácením lip byl proveden posudek od Agentury ochrany přírody a krajiny, který popsal stav jednotlivých lip. Zastupitelstvo obce se rozhodlo realizovat obnovu válečného hrobu, která by zahrnovala jak pokácení stávajících lip a výsadbu 8 ks nových lip tak obnovu hrobu samotného. Obnova hrobu spočívala v úpravě hrobového pole a obnově písma na náhrobku. Stávající travnatý povrch (4,5 x 5 m) byl nahrazen kamennou drtí tří barevných odstínů hornin, které svojí barevností a uspořádáním připomínají českou vlajku, která podtrhuje význam a důstojnost tohoto pamětního místa. Prostor válečného hrobu lemují kamenné patníky, které oddělují válečný hrob od komunikace.

Obnova byla financována z rozpočtu obce Radimovice a z Programu rozvoje venkova – opatření III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova. Celkové náklady činily 265 655,7 Kč.

V roce 2014 byla obci Radimovice udělena Ministerstvem obrany České republiky pamětní plaketa „Péče o válečné hroby“.

Kulturní dům Plinkout Dlouhá Loučka, Olomoucký kraj

Obec Plinkout byla až do roku 1960 samostatnou obcí a v tomto roce byla spojena s obcí Dlouhá Loučka. Až do roku 1945 byla osídlena převážně občany německé národnosti. Výstavba kulturního domu probíhala v letech 1957 – 1960. Výstavba byla postavena převážně v akci „Z“. Cihly a trámy se použily ze zbouraných stodol. Jedná se o víceúčelový objekt v zastavěné části obce, který slouží společenským a klubovým potřebám obyvatel obce. Budova se skládá z hlavního víceúčelového sálu 10 x 18 m, přísálí a jeviště. Součástí je sklep, dvě klubovny a kotelná. Na stavbě bylo poznat, že budova byla postavena v 60. letech v akci „Z“. Budova byla vlhká, svody neměli odvodnění, podlaha byla propadlá, střecha byla rovněž v havarijním stavu.

I přes to, že má obec Dlouhá Loučka dva KD, v Plinkoutu a v Dlouhé Loučce (oprava proběhla v letech 2012 - 2013), zastupitelstvo obce rozhodlo o podání žádosti do 38. výzvy OPŽP, prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a omezování emisí. Její žádost byla akceptována a smlouva ze SFŽP byla podepsána na podzim 2013. V rámci dotace bylo provedeno zateplení obvodových zdí, výměna oken, zateplení půdy včetně přístavků. Vytápění objektu bude novým kotlem s teplovodními rozvody včetně otopných těles. Provoz kotelně je vybavený kotlem na ekologické palivo. V roce 2013 provedla výměnu eternitové krytiny za plechovou střechu provedení Satjen. Současně v roce 2014 provedla výměnu parket, osvětlení, toalet a opravu elektroinstalace.

V obci žije 185 obyvatel, z toho je přes 60 obyvatel členy místního Sboru dobrovolných hasičů, kromě toho působí v obci spolek žen. Tito obyvatelé pořádají v kulturním domě plno společenských akcí, např. dětský maskarní bál, slet čarodějnic, sraz rodáků, taneční zábavu, vinobraní, promítání videí ze soutěží v hasičském sportu. Po opravě podlahy je sál využíván pro stolní tenis a další akce.

Restaurace u Kolmanů Haňovice, Olomoucký kraj

Podle posledního přímého dědice hospody Josefa Kolmana roč. *1927 - †2010, patřil tento dům původně vrchnosti. V roce 1781 zakoupil nemovitost prapředek rodu Kolmanů Johann, od jistého Tomáše Nedopila, rychtáře z Cholíny a provozoval v ní živnost pohostinskou. V rodě Kolmanů se tento dům pak vždy dědil. Zásadní oprava domu byla v letech 1948 – 1949. O rok později, v době normalizace, hospodu převzalo Spotřební družstvo Jednota a vedoucí byla Hedvika Kolmanová, mladší sestra Bedřicha. Ten byl posledním hostinským rodu Kolmanů. Zemřel v roce 1998. Hospoda pak byla na 8 let uzavřena. V roce 2004 poslední z rodu Kolmanů Josef nabídl celou restauraci i s okolními pozemky obci. Ta budovu koupila, ale neměla finance na opravu. V tuto dobu se do opravy vložil Pivovar Litovel. Ten koncem 19. století koupil v Haňovicích pivovar a ten pak zboural. Jako omluvu za tento čin nabídl Haňovicím pomoc při opravě této budovy. Celková rekonstrukce stála 3 mil. korun a 2/3 uhradil Pivovar Litovel. 1/3 obec Haňovice. Vzhledem k historii budovy zůstal název Restaurace u Kolmanů, i když poslední potomek tohoto rodu zemřel v roce 2010. Celá stavba je rozdělena do dvou částí. Zrekonstruované restaurace a nezrekonstruované staré části - výměnku. Ten čeká na opravu. V tomto výměnku jsou ještě původní pece a velké sklepy, kde se ledovalo a skladovalo pivo. Budova je ale ve velmi špatném stavu. To, že se restaurace stala jednou z dominant obce, je díky dobrému umístění v centru obce.

Obecní úřad Rapotín, Olomoucký kraj

Architektonická studie nového Obecního úřadu Rapotín vznikla v roce 2011 a projektová dokumentace pro stavební povolení a provedení stavby byla dokončena na konci roku 2012. Samotné práce byly započaty v druhé polovině roku 2013. Stavba byla zhotovitelem předána k užívání na konci roku 2014. Náklady na výstavbu včetně zpevněných ploch dosáhly částky 26 353 330 Kč, která byla financována pouze z obecního rozpočtu.

Pro stavbu nového obecního úřadu byl určen nezastavěný prostor intravilánu obce v blízkosti stávajícího kulturního domu, přebudovaného na Komunikační a koordinační centrum. Zrealizované řešení využilo potenciálu centra a dostavbou nového obecního úřadu vznikl nový veřejný prostor. Budova nového obecního úřadu svojí vstupní částí půdorysně i výškově na objekt centra přímo navazuje, čímž vzniká možnost kombinovat některé funkce obou budov a zlepšit např. zviditelnění a dostupnost infocentra od vstupu a parkoviště, což může mít význam pro oživení turistického ruchu.

Hlavní objekt má dvě nadzemní podlaží a je koncentrického tvaru, sešikmení půdorysu sleduje maximální uvolnění před-prostoru a navedení návštěvníků do parkoviště, které se nachází zčásti za objektem, v jinak obtížně využitelné ploše. Šikminy pak prostupují celým hmotovým řešením včetně střechy. Vstupní část dále vybíhá směrem k silnici zastřešením rampy pro bezbariérový přístup.

Objekt úřadu je realizován jako dispoziční tří až pěti-trakt, tj. s kanceláři a schodištěm po obvodu půdorysu a vnitřní komunikací – chodbou. Uprostřed dispozice je situována malá dvorana s ochozem, spojující opticky toto podlaží s druhým nadzemním podlažím. Zázemí provozu je navrženo při severovýchodním průčelí (toalety zaměstnanců) a v malém bloku uvnitř dvorany (čajovna, kuchyňka a technická místnost s plynovým kotlem). Kromě schodiště je v objektu navržena i výtahová plošina pro bezbariérový přístup do 2.NP.

Dispoziční princip 2.NP je obdobný jako v 1.NP, vzhledem k vykonzolování je však celková plocha podlaží o něco větší. Toho je využito rovněž pro rozšíření chodby a vytvoření malé haly před zasedací místností. Chodba, resp. dvorana je shora prosvětlena světlíkem. Část zázemí zaměstnanců (toalety, sprcha) je umístěno v malém bloku uvnitř dvorany, denní místnost zaměstnanců a technická místnost, server a ústředna jsou navrženy u severovýchodního průčelí. Z denní místnosti je umožněn vstup na vymezenou část terasy nad vstupní částí jako relaxační prostor pro zaměstnance.

Sokolovna, Bytový dům Chodská Lhota, Plzeňský kraj

Sokolovna byla rekonstruována v roce 2010 s pomocí Programu rozvoje venkova s celkovými náklady 11500 tis. Kč. Budova sokolovny vznikla v roce 1928 na popud místních občanů k potřebě možnosti shromažďování občanů obce. V roce 1964 za pomoci místního JZD a jeho stavebního odboru provedena oprava sociálního zařízení a ostatní nutné opravy. Z důvodu havarijního stavu budovy, kterou JZD částečně využívalo i jako sklad obilí.

V 80. letech byla provedena přístavba jeviště. V důsledku havarijního stavu nosných stěn a střechy budovy a nevyhovujícího naftového topení bylo přikročeno ke generální opravě celé budovy včetně odizolování stěn, pokládky nové palubovky, celkového zateplení a změny vtápění a nového sociálního zařízení a bezbariérového přístupu. Do budovy byl navíc instalován herní prvek RIGOCHEK.

Bytový dům byl postaven 2007 – 2008 za pomoci Státního fondu rozvoje bydlení v celkové výši nákladů 16 286 tis. Kč. Dům byl projektován tak, aby zapadl svou koncepcí do stávající vesnické zástavby, tak aby splňoval veškerá kritéria žaberního bydlení a byl zároveň co nejméně energeticky náročný a zároveň šetrný k životnímu prostředí. S možností bezpečného parkování, bezbariérového přístupu do přízemních bytů, tak i sklepních kójí.

Bytový dům, jehož je obec majitelem, má 10 bytových jednotek.

Kulturní dům Kornatice Kornatice, Plzeňský kraj

Nový kulturní dům vznikl na místě zdemolovaného kulturního domu, postaveného v roce 1957, což byla původně „Pikova chata“ z předválečných dob, přestěhovaná do Kornatic. Stavba nového domu byla zahájena 2. 9. 2013 a kolaudace byla 25. 4. 2014.

Vlastníkem budovy i pozemku je obec. Stavba za 13 830 000 Kč byla financovaná z 60% dotací SZIF a 40% z prostředků obce. Výstavba proběhla po kompletní demolicí staré, ještě dřevěné stavby.

Architektonicky je celá budova harmonicky zapojena do rázu obce, k čemuž zejména přispívá vikýři členěná střecha. Nová budova stojí na nových základech, je přízemní s velkou sedlovou střechou, která umožnila vestavbu rozsáhlého podkroví, které je prosvětleno zmíněnými šesti vikýři.

Budova kulturního domu je stavebně připojena k původnímu hostinci, který však nebyl předmětem rekonstrukce. V přízemí je rozsáhlý sál s jevištěm s vlastním přístupem a připojeným přísálím s vlastními toaletami a barem. V přízemí jsou z chodby přístupné další pánské i dámské toalety, technické místnosti a průchod do hostince. V patře je pak společenská místnost, sloužící nyní Dětskému klubu a cvičení.

Kulturní dům je již od svého slavnostního otevření 14. 6. 2014 plně využit. Pořádají se zde bály, divadelní představení, v přísálí i soukromé oslavy. Sál je využíván i trénujícími stolními tenisty, kteří zde pořádají i mistrovské zápasy. Podkroví je plně využito Dětským klubem a cvičícími ženami, instalovaný posilovací stroj využívající kornatičtí atleti.

Kulturní dům v Cítově Cítov, Středočeský kraj

Obec Cítov, jejíž součástí je osada Daminěves, leží ve Středočeském kraji, 8 km od města Mělník a 15 km od města Roudnice nad Labem, na hranicích kraje Středočeského a Ústeckého. Nadmořská výška je 181m. Na katastrální rozloze 1580 ha žije 1 230 obyvatel. První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1268.

Charakter zástavby je typicky venkovský, převažuje bydlení ve vlastních rodinných domech.

Vlastníkem Kulturního domu je obec Cítov. Budova byla v roce 1886 přestavěna na hostinec, v 70. letech přestavěna na kinosál. V roce 1998 bylo kino zrušeno a prostor upraven jako taneční sál.

V roce 2011 proběhla kompletní revitalizace tohoto zařízení, která byla podpořena ze středočeského Fondu rozvoje obcí a měst. Budova nyní slouží všem spolkům, organizacím a občanům, je místem, kde po celý rok probíhá nespočet kulturních, společenských a sportovních akcí.

Kulturní centrum Vltavanka Davle, Středočeský kraj

Vlastníkem objektu i stavební parcely je Městys Davle. Budova byla postavena v 1. polovině 20. století. V přízemí bývala restaurace Vltavanka – se sálem a kuchyňským, skladovým a sociálním zázemím. Ve druhém patře býval klub Vltavan a byt. Budova byla částečně podsklepená, v suterénu byla kotelná ústředního topení. Objekt byl dva roky nevyužívaný. Zastupitelstvo bylo před rozhodnutím, zda polorozpadlý objekt pronajmout nebo se pustit do rekonstrukce za své finanční prostředky. Nakonec se zastupitelstvo rozhodlo jít do rekonstrukce celého objektu ve spolupráci se spolkem Vltavan Davle, s tím, že by pak spodní prostory měli na 30 let pronajaty. Rekonstrukce se realizovala z části vlastními silami a z části z najatých firem, kde jsme si stavební dozor prováděli sami. Vltavan Davle do této rekonstrukce nakonec investoval 595 902 Kč a Městys Davle 1 154 337 Kč. K převzetí dokončené stavby došlo 31. 5. 2013. Vyvrcholením celé akce byla návštěva kardinála Dominika Duky, který pak 23. 8. 2013 pamětní desku, klubovnu i muzeum posvětil.

V současné době již jeden z přízemních prostor slouží jako klubovna Vltavanu a v druhém prostoru Vltavané vybudovali muzeum. První patro slouží pro Lundonia Hub Davle - kromě jazykového (angličtina, španělština, němčina) vzdělávání nabízí širokou škálu vzdělávacích a volnočasových aktivit jak pro děti, tak dospělé. V letošním roce se staly velmi oblíbenými „Cestovatelské večery“. Dále zde probíhá fyzioterapie.

O prostor před budovou se starají členi Vltavanu Davle – před budovou je umístěn památník starých plavců (kotva), stožár na vlajku, malý parčík a u vody postavená socha voraře z místního kamene.

Budova se jménem Vltavanka v současné době funguje jako kulturně vzdělávací centrum a muzeum.

Čistírna odpadních vod Dobšice, Středočeský kraj

Obec Dobšice získala v roce 2013 dotaci z Ministerstva zemědělství ve výši necelých 15 mil. Kč na vybudování hlavních řádů kanalizace, včetně přečerpávacích jímek. Kanalizace je z 95 procent gravitační. Zbytek činí přečerpávání. Což je výhodné pro všechny místní obyvatele. Základní podmínkou získání dotace ovšem bylo napojení kanalizace na fungující ČOV. Na tuto stavbu již obec Dobšice s ročním rozpočtem cca 4 mil Kč neměla a tak vyjednala spolupráci s VAKem Nymburk, který již v obci provozuje vodovod, aby se do stavby ČOV zapojil a zainvestoval.

Od začátku realizace ČOV bylo jasné, že ve střední části obce, kde je umístěn archeoskanzen doby laténské, dětské hřiště ve stylu keltského oppida, kde je keltská kašna lásky, kde je nádherné cykloturistické odpočívadlo, kde se konají kulturní a společenské akce a kde je obecně nádherná příroda, nemůže stát betonová stavba a rušit tak ráz krajiny a centrum obce.

A tak vznikla myšlenka vybudovat čističku opravdu ne-tradiční, mimořádnou, unikátní možná v celé evropské unii. Čističku, která bude moderní a fungující zevnitř, ale navenek vzhledem bude evokovat keltský dům. V kontextu Muzea Keltů v Dobšicích a našeho naleziště 27 keltských hrobů. Celkové náklady na stavbu činily cca 3 mil Kč, které uhradil VAK Nymburk. Stavba je umístěna na bývalém místě pálení čarodějnic, v rohu bývalého hřiště u hrázky s nově vysazenými topoly. Je dostatečně daleko od rodinných domů. Samotná stavba začala na jaře 2014 a byla zkolaudována v zimě 2014. Nyní je ve zkušebním provozu.

Mezi keltské prvky patří zejména sedlový typ střechy s doškovou krytinou, evokující z dálky, že se může jednat o keltskou polozemnici. Nejvýraznějším keltským prvkem je však palisádové oplocení z dubových a habrových kůlů, které je kolem celé stavby. Výška kůlů 2 m. Dva viditelné štíty jsou natřeny barvou připomínající spraš a hlínu. Z pohledu ze silnice pak celá stavba budí dojem opravdu staré stavby, která má keltské motivy.

Budova místní sokolovny Kácov, Středočeský kraj

Budova se nachází v centru obce. Byla panským špýchařem a původně patřila k místnímu zámku. V letech 1923 – 1928 za finanční podpory místních živnostníků a místních obyvatel byla přestavěna na místní sportovní kulturní budovu – sokolovnu. Ta pak v průběhu let sloužila pro cvičení, hrálo se zde divadlo, promítalo kino, scházeli se zde občané na schůzích nebo tanečních zábavách. Byl a je to jediný sál o této velikosti v obci a vždy sloužil všem občanům Kácova a okolí. Zároveň vždy sloužila jako tělocvična žákům místní školy.

Během let 2008 – 2011 se kompletně zrekonstruoval sál, chodba v přízemí i v prvním patře, vybudování nového tepelného zdroje (ústřední topení na uhlí), zateplení půdních prostor, rekonstrukce elektrických rozvodů v celé budově, nový mobiliář do sálu, výmalba sokolovny, celková rekonstrukce vnějších omítek, nové dešťové žlaby a svody, výměna oken na celé budově a zadních vchodových dveří. Tuto práci vykonávaly odborné firmy, ale velký podíl na rekonstrukci měli i místní občané, kteří odpracovali přes tři tisíce brigádnických hodin. Místní podnikatelé a občané poskytli finanční příspěvky, ze kterých se zaplatila nová okna do sálu sokolovny. Brigádníci pracovali při rekonstrukci interiéru a následně po ukončení všech prací upravili přilehlé okolí budovy sokolovny. Vzhledem k tomu, že budova sokolovny je součástí památkově chráněného pásma, všechny vnitřní a vnější opravy a úpravy se konzultovaly s odborem památkové péče při Městském úřadě Kutná Hora a s NPÚ v Praze. Na vnější úpravu byly použity tradiční původní materiály, byly zachovány původní barvy omítky, svodů, okapů a oken. Rekonstrukcí sokolovny se její vzhled vyzvedl a architektura kácovského náměstí byla zachována. Byly zachovány i původní stavební prvky a architektura.

Bývalá stodola Měšice, Středočeský kraj

Obec Měšice začala připravovat projekt na přestavbu bývalé stodoly postavené začátkem 20. století na památkově exponovaném místě v sousedství barokního souboru staveb měšického zámku (ve vlastnictví rodiny Nosticů), na nové centrum pro volnočasové aktivity, již v roce 2008. Podala si žádost na dotaci z operačního programu ROP NUTS II Střední Čechy. Stavba začala a byla ukončena v roce 2012. Před přestavbou sloužila stodola k uskladnění nepotřebné techniky a ke skladování pšenice jako krmiva pro spolek rybářů. V dubnu roku 2013 byla stavba nového Centra pronajata společností SVĚT DĚTÍ NA DLANI s.r.o., která v souladu s dotačními podmínkami uskutečňuje své aktivity.

Cílem celého projektu bylo přispět k rozšíření nabídky, ke zvýšení kvality a komfortu volnočasových aktivit pro obyvatele obce Měšic a přilehlých obcí. Rekonstrukcí stávajícího objektu došlo k vytvoření plně funkčního zázemí, jsou zde nově vestavěna dvě nadzemní podlaží a užitné krovy tak, aby vnitřní provoz plně vyhovoval novému využití objektu. Tento typ zařízení umožnil rozšířit spektrum volnočasových aktivit, zabezpečil kvalitní a smysluplnou náplň trávení volného času. Jelikož je zde struktura obyvatel, která CVČ Měšice využívá, široká, a tudíž i jejich potřeby jsou zde velmi rozmanité, je cílem centra zabezpečovat tyto aktivity, které uspokojí většinovou část návštěvníků CVČ. Celý objekt je bezbariérový.

Při výstavbě Centra byly plně respektovány podmínky Památkového ústavu, aby u stavby byly zachovány původní stavební prvky, a aby stavba svým vnějším vzhledem i nadále připomínala stodolu, a tím se začlenila do historické části bývalých staveb hospodářských stavení, při zámeckém areálu v Měšicích. Celá stavba je koncipována jako stavba nízkoenergetická a zdrojem tepla jsou dvě tepelná čerpadla, která kompletně zajišťují potřebu tepla objektu. Ohřívají topnou vodu, dodávají teplo bazénové vodě a vzduchotechnické jednotce.

Památník městyse Vraný Vraný, Středočeský kraj

Budovu č. p. 25 získal městys Vraný koupí od p. Trávníčka v roce 1995. Budova byla několik let nevyužita a na základě návrhů místních občanů a zastupitelstva byl odsouhlasen záměr na zřízení Památníku městyse Vraný. Postupně byla tato budova rekonstruována z prostředků městyse Vraný. Průběh rekonstrukce byl konzultován s Odborem kultury MěÚ Slaný a dalšími odborníky. Při stavbě byly využity původní stavební prvky. Stavba velmi esteticky navazuje na historickou bránu z roku 1513, která je jednou z dominant městyse.

Na závěrečnou etapu rekonstrukce v roce 2009 městys Vraný požádal o dotaci z Programu obnovy venkova SZIF na projekt: Rekonstrukce budovy č.p. 25 Vraný – Památník městyse Vraný. Celkové výdaje projektu činily 605 tis. Kč, přidělená dotace byla ve výši 457 tis. Kč.

V tomto Památníku je vybudováno muzeum dokumentů a archiválií Vraného. Jsou zde uloženy originály poškozených soch a originál bronzového orla z Vojenského pomníku Tří mocnářů. Ve Vraném se narodilo a žilo mnoho významných osobností a těm je v Památníku věnován hlavní prostor. Jedna z místností je věnována životu a tvorbě Svatopluka Čecha, další životu a dílu Jaroslava Věšína, třetí místnost je určena pro ostatní významné památky a dokumenty.

Slavnostní otevření Památníku s jeho exponáty bylo uskutečněno v průběhu vranských slavností ve dnech 22. – 23. června 2013, konaných na počest 500. výročí povýšení Vraného na městečko. Otevření se setkalo s nebývalým úspěchem za velké účasti veřejnosti. Toto muzeum je dle potřeby a zájmu otevřeno pro návštěvníky, turisty, školy a školky z okolí. Dále je otevřeno při každé významné události ve Vraném.

Mateřská škola Lukavec, Ústecký kraj

Nové Syrovice se nachází jihozápadně od Moravských Budějovic na obou březích Syrovického potoka, který protéká místním rybníkem. První zmínka o obci je z roku 1417.

Zlatou cihlou v Programu obnovy venkova byla oceněna stavba čističky odpadních vod. Tato stavba je majetkem dobrovolného svazku obcí a její výstavba začala na podzim roku 2011 zároveň s budováním kanalizace v obci.

Z urbanistického hlediska se lokalita areálu ČOV nachází na katastru obce Láz v údolní nivě pod obcí podél místního potoka. Hlavním motivem architektonického návrhu objektu ČOV tedy byla historie lokality - stany kočovníků, v té době s kruhovým půdorysem - vlastně jehlany. Objekt ČOV, ale i celý areál je tedy ztvárněn do kruhu, včetně objektů pevně nespojitelných s hlavní kruhovou budovou, které jsou však na jiném poloměru po kruhu kolem hlavní kruhové stavby rozmístěny. Z důvodu toho, že objekt ČOV není nijak výškově vyzdvižen nad okolní terén, byl jeho tvar zdůrazněn středovým vyvýšeným válcem ukončeným jehlanovou střechou. Nadzemní část kruhového objektu je obsypána, takže se opticky zvětšuje jeho půdorys a stačí málo fantazie, aby si pozorovatel spojil sklon svahů obsypu objektu se sklonem středové jehlanové střechy, a vidí velký kruhový stan. S kruhovým oplocením areálu vidí pozorovatel tábor a vstup do tábora masivní bránou, která se navazuje na ocelový přístřešek s plochou jehlanovitou střechou a stěny s velkými kruhovými průzory otočenými směrem k přístupové cestě vyvolávají dojem střežení tábora. Celý objekt je doplněn masivními ocelovými prvky, které kruhový tvar areálu zdůrazňují - zábradlí, svahová schodiště a asymetrická ocelová plastika - strom, která však plní funkci sání vzduchu pro čisticí proces. Povrchové úpravy stěn objektu jsou funkční - pohledový beton v kontrastu s keramickým obkladem středového tubusu a stěnou provozních místností ČOV, opět s kruhovými okny.

Celý areál dokonale zapadá do okolního terénu, neruší, ale přitahuje. Oldřich

Bytový dům Dolní Heřmanice, Kraj Vysočina

Bytový dům byl vybudován obcí Dolní Heřmanice v letech 2006 – 2007 z důvodu zajištění bydlení pro mladé rodiny a tím i navýšení klesajícího stavu žáků v místní Základní škole a mateřské škole. K pronájmu bylo vystavěno 12 bytů 2+1 o velikosti 60 m² a 3 byty 3+1 o velikosti 80 m².

Stavba byla financována za pomoci dotace z prostředků Státního fondu rozvoje bydlení na výstavbu nájemních bytů v obcích pro příjmově vymezené osoby dle nař. vlády č.146/2003 Sb.

Celkové náklady výstavby bytového domu činili 20 058 tis. Kč. Dotace na 1 bytovou jednotku činila 630 tis. Kč, celkem tedy 9 450 tis. Kč. Zbytek byl dofinancován za pomoci úvěru ve výši 10 mil. Kč a z rozpočtu obce. Úvěr ve výši 10 mil. Kč je splácen měsíčně z vybraných nájmů, takže financování nezatížilo nikterak rozpočet obce v dalších letech.

Stavba byla záměrně projektována ve třech podlažích, aby nevyčnívala nad ostatní zástavbu v obci. V následujícím roce bylo upraveno okolí bytového domu s osázením zeleně a rozšíření parkovacích míst z důvodu narůstajícího počtu automobilů.

Nájemní byty jsou 100% využívány. Je stanoven pořadník zájemců a v případě uvolnění bytu Zastupitelstvo obce přiděluje byt dle pořadníku a dle kritérií schválených Zastupitelstvem obce. Výstavbou tohoto bytového domu přibilo v obci asi 50 nových obyvatel.

Přístřešek Šejdorfský mlýn Okrouhlička, Kraj Vysočina

Jedná se o přístavbu k restauraci „Šejdorfský mlýn“ s kapacitou 100 míst. Požadavek na vybudování sálu vzešel od občanů z dotazníkového řízení a kulatých stolů a byl řešen i ZO jako chybějící občanská vybavenost v obci v zimních měsících a při nepříznivém počasí. Byla vypracována studie, projednána s občany a nájemcem a realizovaná stavba. Toto řešení absence společenského sálu v Okrouhličce se v praxi osvědčilo. Probíhá zde celoroční provoz a je využíván jak ke sportovním aktivitám (turnaje v pinpongu, šipkách, cvičení žen), tak k pořádání společenských akcí (obecního plesu, poslední leč, Den hudby, divadla a řemesel, ARABELASHOW) a je rozšířena možnost nájemce ke komerčnímu využití (svatby, rodinné oslavy a školení). Stavbu se podařilo citlivě zakomponovat do stávajícího prostředí, výrazně hodnotit majetek obce a vytvořit příjemné podmínky pro společenský život v obci. Kladný ohlas obyvatel a vysoká návštěvnost je toho důkazem.

Veřejná prostranství Věžnice, Kraj Vysočina

Obec Věžnice realizovala projekt, konkrétně obnovu veřejných prostranství kolem místní komunikace včetně opravy mostu a nového inundačního otvoru a opravy komunikace na začátku dolní části obce. Stavba zahrnovala obnovu místní komunikace, zřízení nebezpečných komunikací, obnovu mostu, zkulturnění stávajících zelených ploch a jejich doplnění mobiliářem.

Místní komunikace byla nevhodně usměrněna, napojení na silnici III/3503 zabíralo velkou plochu a byla špatná orientace v křižovatce. Zelené plochy byly pokryty náletovými dřevinami a nezkultivovaným travním porostem. Most měl narušené pilíře a měl malou průtočnost. V případě povodní hrozilo, že vytvoří hráz, která zadrží vodu a ta zatopí přilehlé domy. (V minulosti se to již dvakrát stalo).

Most byl zvednut o 40 cm a byl celý kompletně rekonstruován, natřen a opatřen novým zábradlím. Svahové kužely byly nově opevněny dlažbou z lomového kamene do betonu. Koryto řeky bylo lokálně vyčištěno. Vedle mostu byl vybudován nový inundační otvor o průměru 120 cm. Místní komunikace se napojila na silnici III/3503 kolmo a je zúžená. Byly dodrženy minimální poloměry a šířky pro průjezd velkých vozidel. Stávající kryt vozovky byl přebalen vrstvou ABS, na kterou byla položena nová obrusná vrstva. Na místní komunikaci se nově vybudovalo autobusové obratiště. Na zbylé ploše byly rekultivovány zelené plochy, kterými vedou pískové cesty, podél kterých jsou umístěny lavičky a odpadkové koše. Uprostřed kruhového posezení je osázen záhon s okrasnými květinami a novou sochou. Na zelených prostranstvích jsou nově vysázeny stromy a keře.

Topolská hospoda Topolná, Zlínský kraj

Budovy Topolské hospody má pohnutou minulost. Byla postavena v roce 1989 v tehdy populární „akci Z“. Finanční stránku zajistilo spotřební družstvo Jednota Uherský Ostroh s tím, že obec finanční prostředky splácela. Po dostavbě zde bylo v provozu restaurační zařízení, které v roce 1997 nahradila pekárna. Obec z „různých“ důvodů přestala objekt splácet, v roce 2002 jej prodala soukromému majiteli, který však nebyl dobrý hospodář a o objekt přišel. V roce 2012 budovu v exekuci koupil současný majitel, spol. Euro Gruppo s.r.o. Na rozsáhlou rekonstrukci získal majitel dotaci ve výši 8 mil. Kč z ROP Střední Morava. Celkové náklady na rekonstrukci činí 16 mil. Kč. Autorem projektové dokumentace je Ing. Kamil Koláček, stavbu realizovala společnost SV Stav s.r.o. z nedalekých Bílovic. Stavba je širokým okolím hodnocena kladně, zapadá do prostoru parku pod Domem s pečovatelskou službou. Z terasy a oken v patře je krásný výhled ke štěrkovišti, na Vysílače a pohoří Chříby na obzoru s hradem Buchlovem a Barborkou.

Topolská hospoda je jedinou provozovnou v obci, která zajišťuje stravování i pro blízké okolí. Nově nabízí ubytování a malé wellness, zajišťuje svatební hostiny, oslavy, ale také catering i s dovozem a obsluhou kdekoli.

kapitola IV.

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Stavby polních cest

Jihomoravský kraj, okres Blansko

Stavby polních cest HC1, HC5, HC6, HC7, HC9 jsou součástí návrhu pozemkové úpravy v k. ú. Olešnice na Moravě. Realizací stavby došlo ke zvýšení průchodnosti krajiny – reálnizované cesty HC1, HC7 navazují na silnici III/36214, jednotlivé polní cesty jsou navzájem propojeny a pokračují do sousedního katastrálního území Veselka u Olešnice. Přestože hlavním cílem vybudovaných polních cest bylo umožnit přístup hospodařícím zemědělcům a vlastníkům k jejich pozemkům, cesty jsou hojně využívány i k jiným účelům, napojují se na silnici a místní komunikaci a umožňují tak obyvatelům obcí jejich využití za účelem rekreace a turistiky (po polní cestě HC7 vede turistická trasa). Dále polní cesty zajišťují přístup k nově zbudovaným poldrům, a to na pozemcích, které byly vytvořeny převážně v rámci KoPU. Po realizaci stavby byla odkloněna zemědělská technika mimo zastavěnou část města a tím došlo i ke zkrácení pojízdné vzdálenosti zemědělské techniky. Tělesa a trasa polních cest je navržena a realizována tak, aby nebyl narušen krajinný ráz. Vysázené dřeviny zlepší podmínky provozu, zmírní nežádoucí účinky klimatických vlivů. Spolu s porosty travníků chrání upravené plochy před erozí tím, že zpevňují jejich povrch a provází jednotlivé vrstvy půdy a podloží, zároveň odvádí podstatnou část přebytků vody z půdy.

Polní cesta C2

Pardubický kraj, okres Svitavy

Polní cesta C2 je součástí plánu společných zařízení KoPÚ, která primárně zabezpečuje zpřístupnění přilehlých pozemků a plní dopravní funkci. V rámci realizace byla provedena jednostranná výsadba ovocných stromů v počtu 70ks z důvodu zvýšení ekologické stability krajiny. Celková délka polní cesty C2 je 1905 m s celkovou šířkou cesty 5 m, z toho 4 m vozovka s asfaltobetonovým povrchem a 2x0,5m krajnice. Začátek polní cesty plynule navazuje na projekt obchvatu města Svitavy a končí napojením na silnici III/3662. Cesta C2 kříží koryto plánované retenční nádrže v Jagošově zmolí, kde je zhotoven brod.

Polní komunikace C1, C4 a C6

Jihočeský kraj, okres České Budějovice

Polní komunikace C1, C4 a C6 se nacházejí v samém srdci Novohradských hor v k. ú. Vevří u Nových Hradů, které je součástí města Nové Hradky. Vevří je bývalá osada, která byla v poválečném období vysídlena a postupně zanikla až na budovu bývalé školy, která byla zachována a její objekt funguje v současné době jako správní budova campingu. Stavby polních komunikací C1, C4 a C6 plní nejen zcela zásadní funkci zpřístupnění zemědělských pozemků, ale i funkci zpřístupnění krajiny Novohradských hor a dále napomáhají rozvoji turistického ruchu. Stavba komunikací je velmi příznivě hodnocena hospodařícími subjekty, představiteli města Nové Hradky i návštěvníky Novohradských hor, kterých každoročně přibývá. Cesta je pozitivně vnímána jednak pro její výše uvedený komplexní přínos, ale i z hlediska kvality provedení a jejího zasazení do krajiny.

Výstavba cest

Ústecký kraj, okres Teplice

Výstavbou cest byl umožněn vlastníkům přístup k nově navrženým pozemkům. Součástí stavby byly výhybny, brody a hospodářské sjezdy. Zpevněním povrchu polních cest byl odstraněn problém s vyjetými trasami a došlo ke zlepšení podmínek pro hospodaření na zemědělské půdě. Realizace projektu přispěla i ke zlepšení životního prostředí - zabránění přepravě po zemědělské půdě a omezení prašnosti. Zlepšila se průchodnost krajiny, polní cesty jsou využívány pro turistiku a cykloturistiku.

Polní cesta H2

Zlínský kraj, okres Vsetín

Hlavní polní cesta H2 je jednopruhová v kategorii P 4/30 v délce 1.450 m. Šířka koruny cesty je 4,0 m, jízdní pruh je široký 3,0 m, zpevněná krajnice po obou stranách cesty je v šířce 0,5 m. Kryt cesty je z mechanicky zpevněného kamenu. Návrhová rychlost 30 km/hod, v místech s výrazným podélným sklonem 20 km/hod. Náklady na realizaci činily 3.735.675 s DPH a byly hrazeny z veřejné pokladní správy.

Vodní nádrž

Moravskoslezský kraj, okres Frýdek-Místek

Výstavba vodní nádrže na toku Mušalec byla součástí realizací I. fáze opatření vycházejících z plánu společných zařízení, zpracovaného v rámci komplexních pozemkových úprav v katastrálním území Třanovice. Dalšími opatřeními první realizační etapy byla výstavba nádrže „U křižovatky“, „Odlehčovací příkop nad obecním úřadem“. Znovuobnovení v minulosti funkční soustavy mušaleckých rybníků představuje ucelený vodohospodářský systém s významnou krajinnotvornou funkcí, kde došlo k vytvoření nových podmínek pro rozvoj vodní soustavy ovlivňovaných rostlinných a živočišných společenstev. Stavbou vznikla přírodní, klidová a relaxační zóna, prezentující se jako určitá protiváha vůči negativním zásahům do území, projevujících se zejména výstavbou a následným užíváním rychlostních komunikací s navazujícími přípojkami. Neméně významná je vodohospodářská funkce díla, spočívající v zadržení vody v krajině, zpomalení povrchového odtoku, v možnosti ovlivňování povodňových průtoků a v eliminaci následných škod. Závěrem lze říci, že se jedná o komplexní prvek s vysokou estetickou hodnotou a silným krajinnotvorným potenciálem.

Biocentrum

Jihomoravský kraj, okres Hodonín

Účelem stavby vodní nádrže v k. ú. Nenkovice je vytvoření biocentra s vodní plochou v jinak intenzivně zemědělsky využívané krajině. Stavba se skládá z vodní nádrže včetně všech nezbytných funkčních objektů, z krajinářských úprav v okolí nádrže a z vodních tůní. V horní části nádrže je rozsáhlé litorální pásmo pro obojživelníky s malou hloubkou vody doplněné pozvolně klesajícími břehy. Vlivem retenčního objemu dojde k příznivé regulaci odtokových poměrů při povodních. Současně nádrž svým prostorem zajistí udržení dosavadního průtoku stávajícího vodního toku. Po výstavbě a zapojení biocentra lze očekávat rozvoj vodních a mokřadních společenstev v nádrži a okolí, a to jak živočišných, tak rostlinných. Rovněž je možno očekávat zvýšený výskyt dalších drobných živočichů, zvěře a ptactva. Realizací projektu vzniklo pro obyvatele okolních obcí vycházkové místo s možností koupání.

Mokřady

Pardubický kraj, okres Ústí nad Orlicí

Předmětem přihlašovaného společného zařízení je soubor realizovaných společných zařízení v KoPÚ Lichkov II, který zvýšil ekologickou stabilitu v území a měl i doplňující protierozní funkci. Jedná se o RBK 820 o celkové délce 1250 m a LBC pod Dvorským kopcem realizované formou dvou mokřadů - tůní s doprovodnou výsadbou. Mokřady vznikly otevřením zatrubněného melioračního odpadu, čímž byla zadržena tolik žádaná voda v krajině. Jedná se o zdařilou realizaci citlivě vyprojektovanou v chráněné oblasti Natura 2000.

Komplexní úpravy

Královéhradecký kraj, okres Hradec Králové

V rámci komplexních pozemkových úprav v k. ú. Černilov a dle schváleného plánu společných zařízení bylo v souladu s ÚSES vybudováno biocentrum „Boháčův lesík“ se stálou vodní plochou, jihovýchodně od intravilánu Obce Černilov, o celkové výměře 4,58 ha. Stavba byla rozdělena do dvou částí - v roce 2009 byla v předstihu zrealizována a zkolaudována vodní plocha, následně na podzim roku 2011 bylo zrealizováno a osázeno biocentrum Boháčův lesík. Vznikly zde 2 samostatné lesnické oplocenky s výsadbou 35 tisíc stromků a 2 tisíc keřů. Obec Černilov se o předané společné zařízení v současné době stará, celou plochu zájmového území udržuje a pravidelně seká. Realizací stavby došlo k zlepšení celé situace zachování vody v krajině, velmi silně zemědělsky využívané, a bylo vytvořeno prostředí pro další společenstva vodních rostlin a dalších živočichů. Došlo tak k zvýšení ekologické stability celého území.

Vodní nádrž Nad Chobotem

Kraj Vysočina, okres Třebíč

Vodní nádrž Nad Chobotem vychází ze schváleného plánu společných zařízení KoPÚ Mohelno. Účelem je vytvoření biocentra s vodní plochou v zemědělsky využívané krajině. Nádrž plní funkci ekologickou, krajinotvornou, protierozní, protipovodňovou i vodohospodářskou. V horní části nádrže byl vytvořen rozsáhlý litorál a tak se do krajiny vrátilo mnoho vodních a mokřadních společenstev, jak živočišných tak i rostlinných. Nádrž svým akumulacím a zásobním prostorem zajišťuje udržení minimálního průtoku v toku pod ní a dojde i k příznivému upravení odtokových poměrů při povodních, včetně zadržení vody v krajině. Výstavbou nádrže byly vytvořeny podmínky k uchování a rozvoji přírodních společenstev blízkých původním, zlepšení životního prostředí, kompenzace negativních důsledků rozvoje zemědělství, zvelebení krajiny a zvýšení její ekologické stability.

Edice:
Publikace:
Editor, autor:
Spolupráce:

TVÁŘ VENKOVA
Venkovské stavby 2015
Ing. arch. Petr Moráček, Jan Machovský a kolektiv
Starostky a starostové vítězných obcí soutěže Vesnice roku 2015 i dalších uvedených obcí, investoři a autoři projektů a realizací staveb, dále pak zástupci Spolku pro obnovu venkova ČR, Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Státní pozemkový úřad, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Grafická úprava a sazba:
Jazyková úprava:
Tisk:
Vydavatel:

Machovský mapy s.r.o.
Machovský mapy s.r.o.
Machovský mapy s.r.o.
Obec Běloutín

Vydáno v roce 2015, Náklad 3000 ks. ISBN 978-80-906283-0-4

Publikace vydána s podporou Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Spolku pro obnovu venkova ČR

9 788090 628304

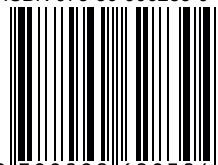

ISBN 978-80-906283-0-4

9 788090 628304

VENKOVSKÉ
STAVBY 2015